

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

INDBYDELSESSKRIFT

TIL

DE OFFENTLIGE AARSPRØVER

I

RANDERS LÆRDE SKOLE

I JUNI OG JULI 1886.

1886

RANDERS.

TRYKT HOS J. M. ELMENHOFF & SØN.

Erstatninger

om

Randers lærde Skole 1885–86,

af

Skolens Rektor.

Indbydelsesskrift

til de offentlige Aarsprøver i Randers lærde Skole
i Juni og Juli 1886.

I. Rektorskifte.

Som meddelt i forrige Indbydelsesskrift, blev denne Skoles mangeaarige Leder, Prof., Dr. phil. H. K. Whitte, under 21. Febr. 1885 efter Ansøgning entlediget i Naade og med Pension fra 19. Avg. s. A. at regne.

Prof. Whitte vil længe blive mindet ved denne Skole som en Mand, der med ualmindelige Lærergaver forbandt en sjælden Kjærlighed til Børnene og til sin Gjærning. Som en Erindring om ham bidsættes de Ord, som Udgiveren af nærværende Indbydelsesskrift i Skolens Navn henvendte til ham paa den Dag, da han havde været Rektor for denne Skole i 25 Aar (d. 31. Avg. 1882):

„Kjære Hr. Professor! Ærede Forsamling! Vor Tid og vort Aarhundrede er ikke mindre paa Opdragelsens og Undervisningens end paa saa mange andre Omraader en Reformernes, ja næsten en Experimenternes Tid, ikke saaledes at forstaa, at de store reformerende Tanker i Opdragelsens Historie først i vor Tid ere blevne udtalte, men saaledes, at de først i vor Tid ere komne til Udførelse. Allerede Luther advarede imod at sætte Børn „som Fugle i et

Bur“ og udtalte om Undervisningen den Sætning, der er bleven overført til et helt andet Omraade, at Bogstaverne ere døde Ord, kun den mundtlige Tale er levende Ord. Amos Comenius, i d. 17. Aarh., et af de største Navne i Pædagogikkens Historie og en af Børnenes største Velgjørere, har udtalt saadanne Grundsætninger som, at Opdragelsen skal følge Naturen og tage Hensyn til Individualiteterne, at Undervisningen skal hvile paa Anskuelsen, at den legemlige Uddannelse maa gaa ved Siden af den aandelige, ligesom han ogsaa i stærke Ord ivrede mod hine Tidens ligefrem barbariske Skoletugt, lutter Ting, der synes os at følge af sig selv, men den Gang vare noget ganske nyt. Desuden var Amos Comenius en lige saa udmærket praktisk Opdrager og Lærer, som han var en original og frugtbar Tænkter og Forfatter. Efter Comenius have Rousseau og Pestalozzi i omfattende Skrifter, der ere rige paa dybsindige Iagttagelser og originale Tanker, behandlet Opdragelseskunstens Theori paa en saadan Maade, at de maa siges at have lagt Grunden til den moderne Pædagogik.

Kaste vi nu et Blik paa vor egen højere Skoles Tilstand i Begyndelsen af dette Aarhundrede, da finde vi med faa hæderlige Undtagelser snart den gamle barbariske Skoletugt fra ældre Tider, snart dens Mod-sætning, en fuldstændig Opløsning af al Tugt; Undervisningen bestod kun i at give for og høre; mundtligt Foredrag og Forklaring var næsten ukjendt. Heri er der, visselig ikke uden Indflydelse af Grundtvigs Virksomhed, sket en stor Forandring. Der arbejdes nu med en ganske anden Bevidsthed om Opgaven, med en ganske anden Respekt for Barnet og Barne-naturen. Tugten er hverken barbarisk eller slap, men human, afpasset efter Opdragelsens sande Tarv. Undervisningen er i det hele taget bleven mere prak-

tisk, bygger mere og mere paa Anskuelsen, som Comenius fordrede det, lægger alt til rette for Børnene saaledes, at intet fordres lært, som ikke i Forvejen er forstaaet, og følger mere og mere Luthers Formaning om Anvendelsen af det levende Ord. I alle Fag kastes efterhaanden overflødige og besværlige Enkeltheder over Bord, for at Helheden kan komme til at staa desto klarere for Bevidstheden. Opholdet i Skolen gjøres mere og mere sundt og behageligt for Børnene, ja, fra en vis Side stilles Fordringerne i denne Henseende saa højt, at man næsten synes at glemme det væsentlige over det ydre Apparat, og det væsentlige er og bliver dog ikke Borde og Bænke, men den Maade, hvorpaa Skolen løser sin Opgave som opdragende og undervisende. Det er nu ingenlunde hermed min Mening, at Skolen er naaet til Fuldkommenhedens Tinde; Udviklingen gaar sin uforstyrrede Gang og standser aldrig; der er endnu meget tilbage at gjøre; men det er visselig min Mening, at Skolens Arbejde ogsaa her i Landet i dette Aarhundrede er betydeligt, og at den kan gjøre Fordring paa Anerkjendelse for, hvad der er gjort.

Det er i dette Arbejde og i denne Udvikling, at De, Hr. Professor, har taget en hæderlig Del, og spørge vi nu om Deres Standpunkt i Udviklingen, da maa det betegnes som en heldig Mægling mellem det gamle og det ny. Deres Alder og hele Udvikling har anvist Dem Plads mellem den ældre Skoles Mænd; men Deres Aands Bevægelighed og Deres Kjærlighed til Ungdommen har ladet Dem med Lethed gaa ind paa det ny, hvor De mente, at det var til de unges bedste, medens De paa den anden Side har været paa Deres Post lige over for den nyere Ordnings svage Sider, Splittelsen og Overanstængelsen, og De har gjentagne Gange, hvad der falder netop den dygtige

Lærer saa svært, gjort Forslag til Indskrænkninger i Deres egne Fag for at lette et Tryk for Børnene. Det er faldet i Deres Lod 2 Gange at gennemføre betydelige Reforme i de Skoler, der have været Dem betroede, og De har gjort det uden noget Øjeblik at tabe det, der maa være Skolens højeste Maal, de unges sande Tarv, af Sigte. De har i Bevidsthed om Naturvidenskabernes Uundværlighed for den almindelige Dannelse med Glæde hilset deres Indtog i vor højere Skole, og de har paa den anden Side ihærdig søgt at svække Virkningen af saadanne Forandringer, der syntes Dem uheldige eller alt for voldsomme. Heller ikke maa det glemmes, at De har haft et aabent Øje for Legemsøvelsernes og Gymnastikkens store Betydning, ikke blot for selve Legemets Skjønhed og Velbefindende, men ogsaa for Karakterens og Viljens Udvikling, og De har skaffet denne Skole en fyldigere Undervisning i dette vigtige Fag under kyndig og omhyggelig Ledelse. De har som Skolemand løst den vanskelige Opgave paa en Gang at være konservativ og en Ven af Fremskridtet. Vil man i det hele i Korthed karakterisere Deres Ejendommelighed som Skolemand, tror jeg, at det kan ske ved de 3 Ord: Humanitet, Orden og Kjærlighed. Medens Kjærlighed til Børnene visselig er det, der har præget Deres Virksomhed fra først til sidst, den røde Traad, der er gaaet gennem al Deres Færd, har Humaniteten ladet Dem behandle Børnene med stor Mildhed og Overbærenhed, har ladet Dem tage Hensyn til de store Krav, der til Tider ere blevne stillede til de unges Arbejdsevne, til den Rhythme, der, som man har paastaat, med visse Mellemlum gjør Børn mindre artige og mindre flittige, til de formildende Omstændigheder, hvorunder en Forseelse var begaaet, og selv den, der ikke altid har kunnet

være enig med Dem i det enkelte, har dog altid maattet anerkjende den Frygt for at gjøre Uret og navnlig den levende Kjærlighed til de unge, som laa til Grund for Deres Handlemaade. Og hvad nu Ordenen angaar, da er det vist, at naar der maaske slet ikke er saa overvættede mange Skoler i Landet, hvor denne er saa gennemført som her, da skyldes dette navnlig Dem. Mange mene, at Orden kan drives for vidt, at den kan blive pedantisk, og vi Skolemænd have jo Ord for at være tilbøjelige til Pedanteri. Sandheden turde være den, at vi Skolemænd, netop fordi vi ere Opdragere, og fordi Barnet ikke formaar at skjelne mellem væsentligt og uvæsentligt, til en vis Grad maa være Pedanter, og at Ordenen i en Skole, saa at sige, ikke kan drives for vidt; den er paa en Gang en Betingelse for Undervisningens rolige Gang og et Forebyggelsesmiddel mod Ulydighed og Forseelser, og det er et af de mange gyldne Ord, som Rousseau har udtalt, at man hellere skal hindre det onde end forbyde det, man kan ogsaa sige, hellere hindre end straffe det. Og dertil skal De have Æren for altid at have været en samvittighedsfuld og energisk Lærer i Timen, med et dygtigt Kjendskab til Sprog, som ere Gjenstand for Deres Undervisning, men tillige med et aabent Blik for Modersmaalets Renhed og Ejendommelighed, og der er næppe nogen Sproglærer her ved Skolen, som ikke har Dem at takke for mangt et nyttigt Vink, manges en fin Iagttagelse paa dette Omraade.

Kaste vi til Slutning Blikket tilbage paa Randers lærde Skoles Udvikling i de sidste 25 Aar, da mindes vi, at De, Hr. Professor, overtog dens Ledelse efter et utvivlsomt meget dygtigt, men tillige meget strengt Regimente. Det har ganske vist ikke været nogen let Sag at tage Gjærningen op efter en Mand som

Professor Thortsen. Det kan ikke fejle, at Deres Overtagelse af Skolen har maattet føles som en Lettelse af Disciplene, der nu fandt mild Velvilje og Deltagelse, hvor de før kun vare vante til at møde Alvor og Myndighed, og har der maaske end i Begyndelsen været dem, der rystede paa Hovedet og mente, at Scepteret var blevet til en Hyrdestav, saa har De sandelig været en god og kjærlig Hyrde for Deres Flok, og Deres Styrelse maa, naar vi se hen til Resultatet, uvilkaarlig bringe os til at tænke paa Fablen om Solen og Stormen, der kappedes om at faa Vandringsmanden til at lægge sin Kappe. Deres Styrelse er et kraftigt Indlæg for den Sætning, at man kommer længst med det gode, en Sætning, som i det hele og store har sin fulde Gyldighed i Opdragelsen. Resultatet er nemlig det, at Randers lærde Skoles Anseelse og Agtelsen for dens Virksomhed utvivlsomt har været i en jævn og stadig Stigen i den Kreds, hvori den har sin Gjerning. Men navnlig vil jeg her pege paa en Omstændighed, som i denne Henseende er af afgjørende Betydning, og det er den, at den gode Tone, dette Opdragelsens og Dannelsens Barometer, i denne Periode har været i stadig Fremgang i vor Skole, og naar jeg ved denne Lejlighed udtaler, at den gode Tone kan siges at give vor Skole sit Præg, da er dette ikke blot en Ære for dens Disciple, der ogsaa skulle have, hvad der tilkommer dem, men fremfor nogen anden for dens Styrer; thi det er det øjensynlige Resultat af den Maade, hvorpaa De har søgt at løse Deres Opgave.

Jeg slutter med at bringe Dem, kjære Hr. Professor, en varm og hjærtelig Tak fra Randers lærde Skole, dens Lærere og dens Disciple, for hvad De i Kjærlighed og Trofasthed har været for den, og jeg udtaler det Ønske og det Haab, at det maa gives

Dem i adskillige Aar med usvækket aandelig og legemlig Sundhed at lede vor Skole i samme Aand, som har været den raadende i disse 25 Aar.“

Under 14de April 1885 blev derefter Udgiveren af nærværende Indbydelsesskrift allernaadigst udnævnt til Rektor for denne Skole fra 19. Aug. s. A. at regne, og d. 31. Aug. blev han efter Lovens Bydende højtidelig indsat i sit Embede af Biskoppen over Aarhus Stift, højærværdige Hr. Dr. phil. Joh. Clausen. I Skolens Gymnastiksal forsamlede sig i den Anledning, med Prof. Whitte i Spidsen, dens Lærere med deres Damer, Disciplene med deres Forældre, Repræsentanter for Byraadet, for Byens Embedsstand, for de kommunale og private Skoler, i et saa stort Antal, som Pladsen tillod. Efter Afsyngelsen af nedenstaaende Salme:

Kongernes Konge og Herrernes Herre, dig hylder
Himlen og Jorden og Alt, hvad din Guddom opfylder!
Naadig er du,
Hør og bønhør os da nu,
Giv, at vor Gjerning dig hylder.

O, lad din Aand over os fra det Høje udgydes!
Ørkenen da grønnes, og Marken med Frugtbarhed prydes;
Hjærte og Aand
Knyttes med hellige Baand
Til dig, som evig skal lydes.

Alt, hvad begyndes og endes med dig, det skal lykkes,
Men hvad ej du haver plantet, med Rod skal oprykkes;
Plant da din Sæd:
Sandhed og Retfærd og Fred;
Saligt det Land, hvor det lykkes!

holdt Biskoppen følgende Talc:

Højstærede Forsamling! Naar det idag falder i min Lod at bære Ordet frem i denne Kreds, har det sin Grund i, at denne Skole har modtaget en ny

Styrer. Ikke er det min Tanke at ville anbefale en Mand, som alt i mange Aar har været knyttet til denne Lærestalt og her har vundet den Agtelse og Tillid, der med Rette tilkommer ham. Jeg har kun at bringe ham en Hilsen og Lykønskning fra alle dem, som glæde sig ved denne Skoles Blomstring, og som haabe, at den fra Slægt til Slægt vil bære gode Frugter for Folk og Land. Men derfor er denne Højtidsdag dog ingenlunde overflødig; thi det er godt og gavnligt, at saavel Skolelivet som Menneskelivet har sine Højtidsdage, paa hvilke vi midt under Hverdagslivets ensformige Gang ligesom standse og gjøre os det ret levende, hvad Maal der skal stræbes imod, og ved hvilke Midler vi skulle naa dette Maal. Til Overvejelse heraf er det, at mine Ord i denne Time skulle knytte sig.

Ofte har man som bekjendt stillet Skolen som Modsætning til Livet, har kaldt den en Forgaard, hvor der skal læres, hvad man senere hen i Livet faar Brug for; og at der ligger en Sandhed i denne Betragtning, kan ikke nægtes. Men vi ville dog snarere kalde hele Livet for en Skole, hvor hver Dag skal bringe os ny Lærdomme, ny Erfaringer, og allermindst ville vi derfor være blandt dem, som sige, at først da tager Livet sin Begyndelse, naar den Unge har forladt Skolen, men vi ville ønske og haabe, at Livet i denne som i alle Landets lærde Skoler maa være et sundt og frejdigt Liv, og saameget varmere er dette vort Ønske, som vi leve i Tider, da der ikke blot fældes stærke Domme over Alt, hvad der i Aandens Verden, i Videnskab, Poesi og Kunst er os overleveret fra Fædrene, men da der ogsaa ses ikke mindre skjævt til den lærde Skole, som maa høre ilde for, at den staar ligesom udenfor Livet eller ialtfald ikke tager det tilbørlige Hensyn til Livets Krav.

Hvorvidt nu disse Klager maatte have noget paa sig, er her ikke Stedet til at prøve; kun dette skal siges, at det er en saare let Sag at rive ned, at blotte Fortids Mangler og Fædrenes Fejl; men hvor have vi saa da de Mestere, der forstaa Kunsten at bygge bedre op, Kunsten at styre varsomt og sindigt imellem de mange skjulte Klipper og Skjær? Og kun dette ville vi endnu føje til, at det ikke vidner om en vid Synskreds, naar man fra Skolen vil stænge ude alt, hvad ikke ligefrem kan faa sin Nytte i det daglige Liv. Thi den lærde Skoles Maal er ikke at undervise den Unge til Dygtighed i et enkelt Fag, men gennem Kundskabens Tilegnelse at opdrage ham til at opdrage sig selv og vække i ham Bevidstheden om den menneskelige Naturs Værdighed, at løfte hans Sind op til skjøn Forstaaelse af Livet og dets Maal, saa at han, naar Tiden kommer, med kraftig Vilje kan gribe ind deri og udrette noget til Gavn og Glæde for sig selv og Andre.

Og ville vi saa spørge om, ad hvilke Veje man har søgt at naa denne Aandens Dygtighed, da maa vi svare, at der navnlig siden Reformationstiden er blevet opstillet en Række af pædagogiske Idealer, som ikke uden stærke Brydninger have afløst hinanden, og som alle bære levende Vidnesbyrd om Skolens ihærdige Fremadstræben. Der er udenfor Skolens Omraade blevet ført heftige Kampe mellem den saakaldte idealistiske Retning, hvis Opgave det er ved Hjælp af de sproglige Discipliner at uddanne hos de Unge Tankelivet og dets Udformning i Ordet, og den realistiske Aandsretning, som tager Sigte paa Virkeligheden, og som ved at fremdrage de fysisk-matematiske Fag stiller det Nyttige og Brugbare, det praktisk Anvendelige som Skolens egentlige Formaal. Og denne Strid er endnu staaende; thi Kjærligheden

til de gamle Sprog og Glæden over den klassiske Literatur er dybt rodfæstet i Slægten, og det saameget mere, som man er sig bevidst, at denne Dannelse, selv med alle sine Svagheder, dog er istand til at give Aanden en ejendommelig Smidighed og Overlegenhed. Ja at det er kommet til ofte stærke Brydninger mellem disse forskellige Aandsretninger, er naturligt. Ved udelukkende at færdes i Aandens og Ordets Verden og systematisk at omgives af Regler og Exempler blev den Unge kun altfor meget bortdragen fra den virkelige Verden og fremmedgjort for Livets mangfoldige Fremtoninger. Saafremt Skolen ikke ganske skulde fjerne sig fra Livet, var det en Nødvendighed, at den Unges Øje blev opladt for den store Righed i Naturen og alt det Skabte, ikke for at fortabe sig deri, men for derved at faa sin Synskreds udvidet. Og forsaavidt har den saakaldte Realisme havt sin store Betydning, sin Mission i Livets Tjeneste; den har ved at lægge Vægten paa den levende Anskuelse, ved at drive paa Brugen af Tegninger og Modeller, ved at føre de Unge ud til det umiddelbare Møde med Tingene derude i selve Naturen, ude i Mark og i Skov, og derude i Værkstederne og Fabrikerne, lagt Spirerne til en friskere Undervisning og i det Hele givet Skolen et methodisk Opsving. Thi ogsaa de sproglige Discipliner have ikke ladet sig uden Paavirkning deraf, og det er af saa meget des større Betydning, som, naar Alt kommer til Alt, disse Fag dog ere de rette Bærere af de ideelle Interesser, de virkelige Opdragere af Ungdommen. Opdragende kan dog vel Skolen kun i Sandhed kaldes, naar den bringer Barnet ind i Aandens Værksteder eller i den Del af Livet, hvor de ideelle Bevægelser egentlig høre hjemme. Men dette er ikke Natur-, men Menneskelivet. Vel er det saa, at de store Billeder af Højhed

og Skjønhed, som Naturlivet opruller for os, og som ikke plettes af al den smaalige Forfængelighed, der ofte nok klæber ved Menneskelivet, kunne virke rensende paa vort Sind; den aldrig hvilende Kraft, som aabenbarer sig i Vindens Susen, i Fossens Fald, i Havets Brus, kan ikke andet end fremkalde i os Energi og sætte Viljen i Bevægelse, ligesom ogsaa de imponerende Naturoptrin paa en særegen Maade kunne berede Vejen for Troen paa Verdens almægtige Skaber og Styrer. Men med alt dette maa vi dog sige, at Naturens Rige som det bundne, lovmæssige Rige, der hverken kjender til Pligt eller Ideal, til Ansvar eller Brøde, men hvor alt kun er blind Underkastelse og instinktmæssig Lydighed, i sidste Forstand ikke er skikket til at opdrage, det vil sige drage opad og indad til Forstaaelse af Livets Gaader og af os selv som den største Gaade. Det sker kun i det Aandens Rige, som oplukker sig for os gjennem Religionsundervisningen og de historisk-sproglige Fag; kun ved dem faar den Unge Syn paa, hvordan Mennesket enten hengiver sig i Troens Tjeneste eller i Selvsyge holder paa sig selv, Syn paa, hvordan Mennesket snart staar Fristelsen imod og vikler sig ud af Anfægtelserne, snart bukker under i Kampen og søger Lykken paa egen Haand. Dette er det store, umistelige Fortrin ved Historien, hvad enten vi nu tænke paa Verdens- eller Kirkehistorien, Specialhistorien eller Biografien, at den lader os se, hvordan Slægternes og Individernes Liv udvikler sig og er kraftigt og betydningsfuldt i samme Grad, som de med bevidst Tro slutte sig til den evige Verden og lade dens Kræfter faa Raaderum i sig; dette er de sproglige Discipliners store Nytte, at de gjennem de store Tænkeres og Digteres Værker bringe de Unge et levende og fyldigt Indblik i Menneskeslægtens aande-

lige Standpunkt til de forskjellige Tider. Og hvad angaar Troen, som hører væsentlig med til den sande Dannelse, fordi den alene har Kraften til at give Kundskaben Dybde, Erkjendelsen Inderlighed, da er den ensidige Betragtning af Naturen, den ensidige Fordybelse i de fysiske Fag ikke istand til at løse Livets Modsigelse, men truer kun med at føre bort fra Troen, idet der kræves, at intet andet skal holdes for sandt, end hvad der kan føres mathematisk Bevis for. Men dette er Forsyndelse imod Menneskelivet, hvis dybeste Trang netop bestaar i at komme til Forstaaelse af sig selv gennem Forstaaelsen af Evighedsforholdet til ham, i hvem vi have vort Udspring og vort sidste Maal. Det er denne Forstaaelse, som rækkes de Unge gennem Religionsundervisningen og de historisk-sproglige Discipliner, og, selv om de berette os om forfærdelige Frafald, om sørgelige Forvildelser og Fortabelse i Verdslighed, vedblive de dog at holde frem for os Troens Gjenstand som det hellige Mysterium, som vi ikke kunne opgive, medmindre vi ville opgive os selv.

Højstærede Forsamling! Naar jeg har valgt dette Æmne til Gjenstand, da er det, fordi de nærværende Tider syntes mig at opfordre dertil. Thi, skal Skolen ikke blot være en Forgaard til Livet, men blive, hvad den bør være, en Del af Livet selv, da maa den Unge ikke holdes borte fra de Kilder, hvorfra Livets Vande strømme os imøde. Og disse Kilder sprudle ikke blot frem i Naturens Rige, hvor Himlene fortælle Guds Ære, og hans evige Kraft beskues af alle hans Gjerninger, men først og fremmest i Menneskeriget, det store Frihedsrige, som vidner om Kampene mellem det Onde og det Gode, mellem de dæmoniske Aander fra Afgrunden og de himmelske Kræfter, der i Kristendommen ere dalede ned til vor Jord for at bringe os

Fred og Forsoning. At lade Oplysningen fra Naturens og Aandens forskjellige Riger tilflyde de Unge, saa at den virker ikke trykkende, men løftende og oplivende, det er Maalet, som Skolen under al sin Undervisning og Opdragelse maa stræbe imod, og dette Maal vil tilnærmelsesvis kunne naas, naar Fagstoffet tilbørligt sigtes og begrænses, og naar det, som gives, gives af levende Personligheder, der finde deres Glæde i daglig at meddele af deres Kundskabs gode Forraad. Da vil Lyset fra de Ældre kunne tænde Lys i de Unges Sjæle, og Kundskaberne kunne faa indgribende Betydning ogsaa for Livet, idet de tjene til at udvikle alle Aandens ædle Kræfter og hjælpe til det fri, mere omfattende Blik paa selve Livet.

Til dette Maals Fremme er der troligt blevet arbejdet af ham, som, efter i otte og tyve Aar at have forestaaet denne Skole, nu har nedlagt sit Embede. Naar jeg, højagtede Hr. Rektor Whitte, i denne Time kalder Minderne frem fra den lange Række af Aar, som her ere henrundne for Dem, da tør jeg ansé det som mig overdraget at bringe Dem den vel-fortjente Tak fra de talrige Disciple nær og fjærn, som nu beklæde de forskjelligste Livsstillinger, og som med Glæde mindes Dem, ikke blot som den samvittighedsfulde, omhyggelige Lærer, der med levende Interesse og Kjærlighed stræbte at udvide deres Kundskaber, men ogsaa som den milde, humane Personlighed, den faderlige Vejleder og Ven. Og Takken, jeg har at bringe, kommer ikke mindre fra de mange Lærere, som i Tidernes Løb have samvirket med Dem, og til hvem Forholdet altid har været venligt, og fra denne By's Fædre og Mødre, som altid have set op til Dem med Højagtelse og Tillid og følt sig i Taknemlighedsgjæld til Dem for den Omhu, De har bevist Deres Børn. Til denne Tak føje vi i denne

Stund vore bedste Ønsker, Ønsket om en sund og sorgfri Alderdom; han, som hidtil har bevaret Dem frisk paa Legem og stærk i Aanden, unde Dem en mild Livsaften og tilsidst en salig Indgang fra Livets Skole til det evige Livs Herlighed.

Gjeringen, som den Ældre er frattraadt, skal nu overdrages den Yngre. Forinden paaligger det mig at forkynde den Adkomst, ifølge hvilken han indtager den Plads, hvori han herefter skal virke. Saaledes lyder det kongelige Beskikkelses-Brev.

(Bestallingen oplæstes.)

Efter Anordningens Bydende opfordrer jeg nu Dem, højagtede Hr. Rektor, til højtidelig at bekræfte Forpligtelsen, som følger med det Dem betroede Embede, og som Gud vil give Dem Kraft og Velsignelse til at opfylde.

(Rektor-Løftet aflagdes.)

Efter at have modtaget dette hellige Tilsagn, forkynder jeg da nu efter mit Embedes Medfør Hr. Overlærer Henrik Michael Gemzøe at være en lovlig beskikket Rektor for Randers lærde Skole. Jeg overgiver Skolen højtidelig til Deres Styrelse, overdrager Dem alle de Rettigheder og al den Myndighed, som efter Lovene tilkommer dette Embede; jeg helliger og velsigner Deres Embedsførelse i det Navn, som, medens Slægter komme og Slægter gaa, varer i al Evighed, i Navnet Gud Faders, Søns og Helligaands. Amen.

Saa være da den ny Rektor og hans Embedsgjerning anbefalet til Medlærernes gode Bistand, at der imellem dem, der skulle meddele af deres Kundskabs Væld, kan udvikle sig et smukt Broderligheds-Forhold, hvorved Skolen kan vinde i Kraft og i Sundhed; hans Gjerning være anbefalet til alle Medborgeres Paaskjønnelse og Hjælp; thi, skal Livet i

Skolen kunne bære Frugt, maa den finde Understøttelse fra Livet i Hjemmet. Gid da Hjemmene maatte blive Arnesteder for den hellige Ild, som tændes af Guds Aand, saa de Unge dér maatte befæstes i Guds frygt og tilskyndes til at voxe i Kundskab og i Alt, hvad der er sandt og elskeligt; da skulle Lærerne ikke savne den Paaskjønnelse, hvortil de trænge, men kunne virke med dobbelt Iver i Bevidstheden om, at Skolen, for hvilken de ofre sig, erkjendes som et dyrebart Gode. Herrens Velsignelse hvile over Skolen og dens Gjerning, over denne By og dens Omegn, over vor Øvrighed og hele vort Fædreland.

Efter Biskoppens Tale og Løftets Aflæggelse blev følgende Salme afsungen:

Dagen Gud har skabt til Daad,
 Skumringen til Hvile,
 Ingen maalte Livets Traad
 Derfor lad os ile:
 Gjøre Gavn, mens Dagen gaar,
 Prøve vore Kræfter,
 Visse paa, at gode Kaar
 Rette sig derefter!

Ord i Mund og Skrift i Bog
 Skal vor Ungdom lære,
 Ret at bruge Kraft og Sprog,
 Livet til Guds Ære;
 Da vor Manddom, klog og stærk,
 Svare skal til Navnet,
 Krone Skoleus Ungdomsværk,
 Vise, det har gavnet.

Derefter udtalte Rektor sig som følger:

Højærværdige Biskop! Ærede Forsamling! Udviklingen af vort Fædrelands højere Skolevæsen i den sidste Menneskealder kan fra en vis Side synes at være foregaaet under heldige ydre Betingelser, i det den kan siges at være betegnet ved de 2 Navne

Madvig og Grundtvig, den første repræsenterende Traditionen, byggende paa den europæiske Kulturs almindelige Udvikling, med aabent Blik for de nyere Kulturstrømningers Berettigelse ved Siden af den særlig klassiske Dannelse, den sidste med kraftig, men ensidig Genialitet hævde Aandens og Indholdets Ret lige over for Bogstaven og Formen, men med det samme gjørende Brud paa Traditionen, brydende Staven netop over den ganske vist paa væsentlige Omraader ikke primitive Form af Oldtidskulturen, som har paatrykt hele den europæiske Aandsudvikling lige til vore Dage sit Præg. Denne Grundtvigs pædagogiske Grundbetragtning har dog kun langsomt og middelbart gjort sig gjældende i vort højere Skolevæsens Udvikling, og dens Indflydelse fremtræder mere i Methoderne end i Systemet, men har her ogsaa øvet en højst velgjørende Virkning. Det store Fremskridt fra det gamle til det ny skete i 1850 ved Madvig, og det er værdt at lægge Mærke til, at den Mand, som mere end nogen anden her i Landet har repræsenteret den klassiske Dannelse, skulde blive den, der først for Alvor indførte Naturvidenskaberne og de nyere Sprog i vor højere Undervisning. Det store Fremskridt skete altsaa netop i Aarhundredets Midte, og alt, hvad der siden er udført, vover jeg at betegne som en mere eller mindre heldig Lappen paa det Klædebon, som den Gang var helt og i det hele taget smukt og godt. Jeg ønsker ved denne Lejlighed efter nogle almindelige pædagogiske Grundbetragtninger at give en Udsigt over denne Udvikling.

En af vort Lands mest fremragende Pædagoger sætter Skolens Opgave i „at udvikle hos den unge Trangen og Evnen til at orientere sig i den ham omgivende Verden“. Denne Bestemmelse maa vistnok anses for udtømmende: jo „lavere“ Undervisningen er,

jo snævrere bliver Kredsen, Horisonten, hvoraf Synet begrænses, jo „højere“ Undervisningen er, jo videre bliver Kredsen. Her maa imidlertid gjøres et Forbehold. Samme Forfatter fortsætter saaledes: „Naar her er Tale om Skolens Opgave, da maa der nøje skjelnes mellem Fagskole og almindelig Skole (Børneskole), mellem Oplysning og Dannelse, mellem Undervisning og Opdragelse. Fagskolen, lige fra den mindste Handelsskole til selve Universitetet, vor højeste Fagskole, har kun Oplysning til Maal og er i sit Væsen undervisende; den almindelige Skole, om hvilken her alene er Tale, er i sit inderste Væsen opdragende og har som saadan ikke Kundskaben, men Individet selv til sin egentlige Gjenstand, og Kundskabens Meddelelse er fra dens Standpunkt kun det uundværlige Middel til at udvikle Barnets aandelige Kræfter og forberede det til at overtage sin egen Selvudvikling og Selvopdragelse“. „Fagskolens Methoder maa derfor ogsaa være væsentlig forskjellige fra den almindelige Skoles, i det Meddelelsens Form der bliver mindre vigtig, fordi Meddelelsen af den positive Kundskab er Hovedsagen, og Læreren tillige kan forudsætte en Vilje hos Eleven til at tilegne sig denne Kundskab, medens Børneskolens Lærer ved selve Meddelelsens Form maa ligesom anbefale Kundskaben til det ikke altid villige Barn, maa ved sit eget Foredrags Grundighed, Klarhed og Tydelighed vænne Barnet til at fordre den samme Grundighed, Klarhed og Tydelighed af sig selv.“ Den almindelige Skoles Maal bliver da Barnets Opdragelse gennem Tugt og Arbejde, et paa Opmærksomhed og Flid hvilende Arbejde; „thi Opmærksomhed og Flid ere de to almindelige psykologiske Bestemmelser, under hvilke Individet tager hele sin aandelige Udvikling“; uden Opmærksomhed og Flid

er for Barnet al aandelig Forbindelse med Omverdenen umulig.

Dette Maal, Opdragelse og Dannelse, er fælles for Børneskolen paa alle dens Trin, lige fra Almueskolen til Gymnasiet. Men her maa det ikke glemmes, at det er Hjemmet, der har den første Pligt og bærer det største Ansvar med Hensyn til Barnets Opdragelse; det er Hjemmet, der lægger den Grund, som ofte bliver afgjørende for hele Livet, og det er Hjemmet, som siden skal arbejde Haand i Haand med Skolen paa at fortsætte det Værk, som det alene har begyndt. Skulde det derfor i Fremtiden ske, at denne Skole kom til at stille Fordringer til Hjemmene, som kunde volde nogen Besvær eller Ubehagelighed, da sker det ikke, fordi Skolen paa nogen Maade vil unddrage sig sin Pligt eller skyde Arbejdet fra sig, men ene og alene, fordi paa Opdragelsens Omraade virkelig slet intet kan udrettes uden en fuldstændig Samvirken mellem Hjem og Skole.

Tugt og Arbejde blive da de Midler, som Skolen anvender i Opdragelsens Tjeneste. Og her maa det være mig tilladt at pege paa den grundtvigske Pædagogiks svage Side. Den Fordring paa vidtgaaende individuel Frihed, som er ejendommelig for Grundtvigs Standpunkt paa de fleste Omraader, bragte ham ikke blot til noget at miskjende Tugtens og Arbejdets store Betydning for Opdragelsen, men gjorde ham egentlig konsekvent til en principiel Modstander af alt Skolevæsen. „Individet skal udvikle sig frit, uhindret og ubundet af sine Omgivelser.“ Men Skolens Væsen ligger netop deri, at Individerne gjensidig paavirke hinanden, afslibe Kanterne, fylde Hullerne, i det hele supplere hinanden, og paa saadan Vis efterhaanden sammenarbejdes, ikke til en aandløs Uniformitet, men til en Enhed, der med al individuel

Forskjellighed bærer det samme Opdragelsens og Dannelsens skjønne Stempel. Jeg har en Gang her i denne By hørt en af denne Retnings mest fremragende Skolemænd for ramme Alvor, med hele Overbevisningens Varme og Veltalenhed sammenligne den højere Skole med Prokrustes's Seng — Prokrustes var jo et Uhyre i den græske Sagnverden, som vilde have alle Mennesker til at passe i sin Seng: vare de for lange, huggede han et Stykke af dem, og vare de for korte, trak han deres Lemmer af Led; han blev til sidst dræbt af Menneskehedens Velgjører Thesevs. Hertil vil jeg kun sige saa meget, at skal dette Billede ramme noget, da rammer det ikke den lærde Skole i Særdeleshed, men alt Skolevæsen i Almindelighed: vi hugge lige saa lidt Benene af det ene Barn, som vi formaa at sætte et Hoved paa det andet, og skulde nogen føle sig kaldet til at blive en frelsende Thesevs paa dette Omraade, da vil han ødelægge alt Skolevæsen. Børneskolens Opgave er ikke at give de unge Sans for Opdragelse og Lyst til Dannelse, men den er at opdrage og danne dem; Børnene skulle ikke blot nyde og modtage, men ogsaa yde og arbejde: vi føde jo ikke vore smaa Børn op med Syltetøj.

Naar vi efter denne Udvikling af Børneskolens Opgave i Almindelighed vende os til den lærde Skole, som her nærmest skulde være Gjenstand for vor Betragtning, da maa dennes, den højeste almindelige Skoles, Opgave i Overensstemmelse med den Grundbetragtning, hvorfra jeg gik ud, bestemmes som den at orientere den unge paa den fyldigste og grundigste Maade i den ham omgivende Verden: i de Hovedformer, hvori Kulturen gennem Tiderne har udviklet sig. Men dette sker kun ved en harmonisk Udvikling af alle Sjælens Evner, og dette, en Opdragelse og Dannelse, der hviler paa en harmonisk

Udvikling af alle Sjælens Evner, maa da sættes som Maalet for den højere Skole. Opgaven bliver da ikke blot den, som den ofte formuleres, at lære Barnet at tænke og fremsætte sine Tanker i Ord; thi medens selve Undervisningen ganske vist nærmest skærper Forstanden og giver Tanken Stof til at arbejde med, gaar dog Skolens Opgave, netop fordi den i første Række er opdragende og først i anden Række undervisende, langt videre og vil øve en ikke mindre væsentlig Indflydelse paa Følelsen og Viljen, i det den første dannes og lutres ved Kjendskabet til Menneskeslægtens Skæbne gennem Tiderne, betragtet i Kristendommens Lys, og Viljen ikke blot hærdes gennem hele den strænge Pligtopfyldelse, som Skolen kræver, og som ikke er mulig uden Selvfornægtelse, men ogsaa udvikles gennem den Selvbevidsthed og Følelse af eget Værd, som er det trofaste Arbejdes og den erhvervede Dygtigheds berettigede Ledsager.

Naar man gaar ud fra den her fremsatte Grundbetragtning, vil det ikke kunne nægtes, at den madvigske Skoleordning i høj Grad tilfredsstillede de Krav, der maa gjøres til en saadan. Vel stillede den paa enkelte Punkter for store Fordringer, paa et enkelt for smaa, og vel blev den i Begyndelsen, hvad værre var, misforstaaet af alt for ivrige Lærere og Skolebogsforfattere, som om Børnene skulde gjøres til smaa Videnskabsmænd; men det skal slaas fast, at vort Fædreland til Dato ikke har haft nogen Ordning af sit højere Skolevæsen, som skarpere stillede sig Maalet for Øje eller mere konsekvent greb Midlerne til at naa det.

Klager over Overanstrengelse, der paa helt anden Vis kunde være afhjulpne, i Forbindelse med den i og for sig rigtige Iagttagelse, at de menneskelige Evner væsentlig gaa i 2 Retninger, i Retning af

Sprogene paa den ene Side, og i Retning af Matematik og Naturvidenskaber paa den anden, førte i 1871 til en Tvedeling, i det man mente at burde indrømme Individualiteterne Ret til en friere Udvikling allerede paa Skolens Trin. Skjønt enhver Tvedeling kunde synes at være et Brud paa Princippet, den harmoniske Udvikling af alle Sjælens Evner, og skjønt det strax med stor Styrke blev gjort gjældende imod den, at den højeste almindelige Dannelse kun kan være en, hvis Grundlag det netop var Opgaven at finde, saa kan dog herimod indvendes, dels, at de forskjellige aandelige Betingelser synes at kræve forskjellige Veje for at naa det samme Maal, dels, at det overhovedet mindre kommer an paa, hvormed der arbejdes, end paa, at der arbejdes, og man kan ikke fortænke Barnet i, at det sysler med større Lyst og derfor ogsaa med større Udbytte med det Arbejde, som ligger for dets Evner og har dets Interesse, end med det, som volder det maaske store Vanskeligheder. Men om Tvedelingen end saaledes i Princippet lader sig forsvare — og jeg betragter den som en berettiget Indrømmelse til den grundtvigske Fordring paa større individuel Frihed —, saa kan den visselig i den Form, hvori den blev indført hos os, ikke forsvares. Sagen er den, at den blev alt for ensidig gennemført, navnlig saaledes, at Latin- og Matematikundervisningen for de enkelte Retningers Vedkommende afsluttes hele 2 Aar før Udtrædelsen af Skolen, netop paa det Tidspunkt, da den skulde begynde at faa nogen virkelig befrugtende Indflydelse paa de unge — thi først i de 2 sidste Aar sætter Undervisningen Blomst —, hvortil kommer, at den egentlige Historieundervisning med det samme blev meget stifmoderlig behandlet, uden at der dog skjænkedes Modersmaalet den større Opmærksomhed, som det med rette syntes

at kunne gjøre Fordring paa. Man tænke sig en almindelig Dannelses Grundlag paa den ene Side er 6 fremmede Sprog og en Mathematikundervisning, der afsluttes for tidlig til at kunne bære rigtig Frugt, paa den anden Side 5 fremmede Sprog, hvoraf intet læres rigtig grundig, og et ganske vist meget fyldigt mathematisk Kursus.

Saa vist som den madvigske Ordning var et Fremskridt, maa vor nuværende Skoleordning vist nok betegnes som et Tilbageskridt; derom synes de fleste at være enige. Derimod er man ikke enig om, hvad der da bør træde i Stedet for det bestaaende. Af de herom fremkomne Forslag maa det være mig tilladt i Korthed at omtale 2 Retninger, af hvilke den ene vil gjøre Historien i snævrere Forstand, den anden de nyere Sprog og deres Litteratur til det centrale i Skolen. Hvad den første Retning angaar, da er det ganske vist, at Historien som den Videnskab, der har Mennesket selv, dets Færd og dets Skæbner, til Gjenstand, altid maa indtage en Hovedplads i den højere Undervisning. Men dels kan der i Følge Grundbetragtningen her ikke være Tale om noget egentligt Centrum, undtagen for saa vidt som Kristendommens Aand skal gjennemtrænge det hele Skoleliv, og dels maa det ikke glemmes, at al Sprogundervisning fra den almindelige Skoles Standpunkt i sit inderste Væsen og i sit endelige Maal er en historisk Undervisning, hvis Øjemed er at føre ind i Litteraturen og derigjennem i vedkommende Folks hele Liv og Kulturstandpunkt. Grammatikken er et underordnet Middel, der aldrig maa blive Maal, og medens ganske vist enhver Undervisning i et fremmed Sprog i Begyndelsen bør være ledsaget af Reproduktion i det fremmede Sprog, saa er ogsaa dette fra den almindelige Skoles Standpunkt kun et Middel, der i rette Tid maa bort-

kastes. Denne Grundbetragtning af Sprogundervisningen som en historisk Undervisning stiller ogsaa Fordringen om, at Skolen skal lære Børnene at tale Sprogene, i sit rette Lys; den praktiske Færdighed i at bruge Sprogene i Skrift og Tale er det Fagskolens Opgave at give. En anden Sag er det, at det paa en Gang formrige og i sin Bygning strængt logiske latinske Sprog i høj Grad egner sig til Prøve paa Evnen til stringent Opfatning og Udtryk af Tanken; men man skriver i vore Dage ikke Latin for Latinens Skyld.

Hvad den anden Retning angaar, som vil lade de nyere Sprog indtage de gamles Plads i den højere Undervisning, synes det mig at maatte indrømmes, at naar man sætter Skolens Opgave i at orientere den unge paa den fyldigste og grundigste Maade i den ham omgivende Verden, da maa dette hvile paa en historisk Indsigt, da kan man ikke lade ham uden Kundskab til den Kultur, som næst Kristendommen danner Grundlaget for hele den evropæiske Aandsudvikling. Det vilde være det samme som at bygge et Hus uden Grund. Oversættelser give kun en Skygge i Stedet for det farverige Billed; de efterlade intet blivende Indtryk i Sjælen.

Det har her kun været Opgaven at skildre Udviklingen i sine Hovedtræk; til at gaa ind paa Enkeltheder er her ikke Stedet. Endnu være det mig dog tilladt at udtale min Mening om, hvad der nu staar tilbage at gjøre. Det Maal, hvortil der i den nærmeste Fremtid synes mig at burde arbejdes hen, og som kan naas uden noget voldsomt Brud paa Kontinuiteten, er en Mellemting mellem Ordningen af 1850 og Ordningen af 1871, en modificeret Tvedeling, hvor Latin og Matematik fortsættes som fælles Fag for begge Linjer lige til Udgangen af Skolen, medens den

ene Linje som sit særegne har Græsk, den anden Engelsk samt Mathematik og Fysik i større Omfang. Desuden maa den egentlige Historieundervisning komme til sin Ret; men tillige bliver Opgaven i høj Grad at udvide Undervisningen i Modersmaalet og dets Litteratur samt Øvelsen i Fremstillingens Kunst. For at naa dette Maal maa man bortkaste baade Oldnordisk og Engelsk for Græsklinjens Vedkommende, Oldnordisk alene for Mathematiklinjens, der skulde begynde paa Engelsk samtidig med, at den anden Linje begynder paa Græsk, og altsaa læse Engelsk i 4 Aar, hvorved der vil opnaas en virkelig Dygtighed i dette Sprog. Kun ved denne sidste Forholdsregel, Indskrænkningen af de fremmede Sprogs Tal, kan der vindes fornøden Ro til at skaffe de unge en virkelig Dannelse paa Grundlag af de Fag, der blive tilovers. Denne eller en lignende Ordning staar for mig som det Maal, hvortil der maa arbejdes hen; men indtil dette naas, maa vi alle, Lærere og Disciple, gjøre vor Pligt inden for den givne og bestaaende Ramme, vel erindrende, at det dog, som jeg før sagde, naar alt kommer til alt, mindre kommer an paa, hvormed der arbejdes, end paa, at der arbejdes; og naar Loven stiller store Fordringer til dette Arbejde, da bliver det Skolens Pligt ved trofast Samarbejde at hindre Trykket, noget, der i Fremtiden, da Faglærersystemet ved de ny Skoleembedsexamina er blevet lyst i Kuld og Kjon her i Landet, turde blive mere nødvendigt end nogen Sinde.

Til Slutning bringer jeg dette Stifts højærværdige Biskop min ærbødige og hjærtelige Tak for de gode og alvorlige Ord, De idag har henvendt til os. Det er mig en Befæstelse og en Beroligelse, at man fra Skolens nøje Forbindelse med Kirken i ældre Dage har bevaret den Skik, at Rektor indsættes af Kirken;

den stemmer baade med min Livsbetragtning i Almindelighed og med min særlige Opfattelse af Skolens Stilling og Opgave. Jeg takker denne Bys og dens Omegns Beboere, Mænd og Kvinder, for den Tillid, hvormed de ere komne mig i Møde, en Tillid, som jeg skal bestræbe mig for ikke at svigte. Jeg takker denne Skoles mangeaarige, højt agtede Styrer, den Mand, som idag for 28 Aar siden blev beskikket i dette Embede, for alt, hvad jeg som Skolemand har lært af hans Erfaring og Indsigt; jeg takker Dem, kjære Hr. Professor, fordi De har ønsket at se mig som Deres Eftermand, og fordi De ved Deres Ledelse af Skolen har gjort det let at overtage denne Gjerning. Jeg gjentager, hvad jeg udtalte den 19de Avgust, at jeg i dette Øjeblik intet bedre Ønske har, end at alt i det hele og store maa vedblive at gaa, som det hidtil er gaaet; thi der har været en god Aand og en god Tone udbredt over Livet i dette Skolehus. Jeg takker mine Medarbejdere for indtil 16 Aars trofast Samarbejde i denne Skoles Tjeneste; det er jo saa, at jeg her ikke blot kan se med Haab ud i Fremtiden, men ogsaa med Tak tilbage i Fortiden. Jeg takker denne Skoles Disciple, tidligere og nuværende, for den Del, de have, i den Glæde og Velsignelse, jeg alt har haft af mit Arbejde paa dette Sted, en Velsignelse, som jeg haaber ogsaa i Fremtiden skal blive mig til Del.

Men først og sidst takker jeg alt det godes Giver, fordi det er blevet mig forundt at finde en Gjerning her i Livet, hvortil jeg kan hengive mig med hele min Sjæl, og jeg nedbeder hans Velsignelse over denne Skole og den Gjerning, som her skal udføres, vel vidende, at uden hans Bistand er vort Arbejde forgjæves.

Hermed være da min Gjerning i dette Embede begyndt i Jesu Navn.

Efter Rektors Tale blev følgende Salme afsungen:

O stærke Kriste, Menighedens Herre,
Den du har tegnet med dit Kors til Ære,
Kom dog at hjælpe os af Fjendens Snare,
Og os bevare!

Før du selv Striden for de Børn saa svage,
Tving du vor Fjende, driv hans Magt tilbage,
Hvad sig mod dig og dine vil ophøje,
Du selv nedbøje!

Fred udi Kirken vi af dig begjære,
Fred udi Landet du os og beskære,
Fred udi Hjertet du for al Ting give,
Hos os du blive!

II. Afgangsprøverne 1885.

Afgangsprøverne bleve holdte efter den i forrige Indbydelsesskrift trykte Plan. I Bedømmelsen deltog foruden Undervisningsinspektøren, Prof. Steen, der selv overtog Naturlære og Engelsk i VI Kl. og Matematik i IV st. og R., følgende Herrer:

VI Klasse:

Rektor Dahlenborg i Græsk og Fransk,
Professor Gertz i Latin,
Dr. phil. Paludan i Historie,
Adjunkt Wulff i Dansk og Oldnordisk.

IV st. Klasse:

Læge Bay i Naturhistorie,
Overlærer Mørch i Græsk, Fransk, Historie og Geografi,
Adjunkt Wulff i dansk Stil, Latin og Tysk.

IV Realklasse:

Læge Bay i Naturhistorie,
 Kasserer Hertz i Engelsk,
 Cand. polyt. Høst i Naturlære,
 Overlærer Mørch i Fransk, Historie og Geografi,
 Dr. phil. Paludan i Dansk,
 Adjunkt Wulff i Tysk.

Opgaverne til de skriftlige Prøver vare:

VI Klasse.

Udarbejdelser i Modersmaalet.

1. Fri Opgave: Hvoraf kommer det, at store Mænd tit have meget at kæmpe med, og at deres Fortjenester ofte først anerkjendes efter deres Død?
2. Bunden Opgave: Hvilken Betydning har Ludvig den fjortendes Regering haft for Evropa?

Oversættelse fra Latin.

Seneca Lucilio suo salutem.

Aebutius Liberalis, amicus noster, nunc tristis est, nuntiato incendio, quo Lugdunensis colonia*) exusta est. Movere hic casus quemlibet posset, nedum hominem patriae suae aman-tissimum. Itaque nunc firmitatem animi sui quaerit, quam videlicet ad ea, quae timeri posse putabat, exercuit; hoc vero tam inopinatum malum et paene inauditum non miror si non timuit, quum esset sine exemplo. Multas enim civitates in-cendium vexavit, nullam abstulit; nam etiam ubi hostili manu in tecta ignis immissus est, multis locis deficit, et, quamvis subinde excitetur, raro tamen cuncta depascitur. Terrarum quo-que vix unquam tam gravis et perniciosus fuit motus, ut tota oppida everteret. At Lugduni tot pulcherrima opera, quae singula illustrare urbes singulas possent, una nox stravit, et in altissima pace, quantum ne bello quidem timeri potest, acci-

*) Lugdunensis colonia = Lugdunum = det nuværende Lyon; i denne By hørte Liberalis hjemme. Den brændte Aar 64 eft. Chr.

dit. Quis hoc credat? ubique armis quiescentibus, quum toto orbe terrarum diffusa securitas sit, Lugdunum, quod ostendebatur in Gallia, quaeritur! Hoc Liberalis nostri animum inclinat, adversus sueta firmum et erectum. Nec sine causa concussus est: inexpectata semper graviora sunt; novitas adjicit calamitatibus pondus, nec quisquam mortalium non magis, quod etiam miratus est, doluit. Ideo nihil nobis improvisum esse debet; in omnia praemittendus animus est cogitandumque, non quidquid solet, sed quidquid potest fieri. Quid enim est, quod non fortuna, quum voluit, ex florentissimo detrahat? quid est, quod non eo magis aggrediatur et quatiat, quo speciosius fulget? quid illi arduum quidve difficile est? Cogitanda ergo sunt omnia, et animus adversus ea, quae possunt evenire, firmandus. Exilia, tormenta, morbos, bella, naufragia meditare! Potest te patriae, potest patriam tibi casus eripere; potest te in solitudines abigere. Totam ante oculos sortis humanae conditionem ponamus, si nolumus opprimi nec illis inusitatis obstupeari.

Fransk Stil.

Vi vide alle, med hvilken Begejstring og hvilken Beundring Franklin blev modtagen i Paris, hvis Afgud han snart blev. „Jeg er Parisernes sande Legetøj“, skriver han til sin Datter; de have saaledes ødslet med min Buste, at, dersom der blev sat en Pris paa mit Hoved, vilde det være umuligt for mig at undslippe, hvor gjerne jeg end vilde det.“ Ikke blot den Begejstring, som han vækker, faar ofte vor aandrige Amerikaner til at smile, men han morer sig ogsaa paa Bekostning af dem, som komme for at anmode ham om Anbefalingsbreve til de forenede Stater eller for at bede ham interessere sig for alle Slags Projekter. Her er et Anbefalingsbrev, som man har fundet i hans Papirer med Overskriften „Model til et Anbefalingsbrev for Folk, som jeg ikke kjender“:

Paris den 2den April 1777.

Min Herre,

Overbringeren af dette Brev, som rejser til Amerika, plaager mig om at give sig et Anbefalingsbrev, skjønt jeg hverken kjender ham eller hans Navn. Dette kan synes Dem paafaldende, men det er Mode i dette Land. Det har ofte hændt sig, at en ubekjendt Person har forestillet mig en anden ubekjendt Person, og at de have anbefalet hinanden. Hvad angaar Overbringeren af nærværende Brev, er jeg nødt til at

henvise Dem til ham selv med Hensyn til hans Dyder og Fortjenester, som han sikkert kjender bedre end jeg. For Resten anbefaler jeg Dem ham som fortjenende alle de Artigheder, til hvilke en fremmed har Ret, om hvem man ingen daarlige Oplysninger har, og jeg andrager for ham om alle de Gunstbevisninger, hvortil han maatte vise sig værdig, naar De kjender ham.

Alle Tal skrives helt ud med Bogstaver. — Legetøj poupée. — ødsle med prodiguer. — sætte en Pris paa ens Hoved mettre à prix la tête de qu. — gjerne ville noget avoir bonne volonté de qch. — til pour. — Overskrift titre. — plage presser. — nærværende Brev la présente. — andrage om solliciter. — maatte vise udtr vil vise.

IV Klasse.

Udarbejdelse i Modersmaalet.

Om de for Menneskene vigtigste Havdyr og den Nytte, der drages af dem.

Geometri.

1. To Sekanter, der danne en Vinkel paa $22^{\circ}50'$, skære en Cirkel saaledes, at de Buer, der ligge udenfor Vinklen, ere $131^{\circ}50'$ og 112° . Hvor store ere de imellem Sekanterne liggende Buer? Drages Korderne til disse sidste Buer, hvor store ere da Vinklerne i den derved frembragte Firkant? Hvor store ere Vinklerne imellem dens Diagonaler?

2. Der skal konstrueres en Cirkel med Radius r , som berører en given Vinkels ene Ben og af det andet afskærer en Korde, som er $r\sqrt{3}$.

3. Omkredsen af en regelmæssig Ottekant og Tolvkant ere lige store, hver lig p ; hvilken har størst Areal, og hvor stor er Forskjellen?

Arithmetik.

1. A kjøber 3 Kasser Appelsiner for henholdsvis 51 fr. $98\frac{2}{3}$ c., 57 fr. 68 c. og 58 fr. $61\frac{1}{3}$ c., Omkostningerne beløbe sig til $33\frac{1}{3}$ pro Cent af Indkjøbsprisen. Han sælger dem for 10 Øre Stykket, hvorved han tjener $7\frac{1}{7}$ pro Cent. Hvor meget havde en Appelsin kostet ved Indkjøbet i danske Penge, og hvor mange var der i hver Kasse?

1 fr. = 100 c. = 75 ør.

2. Undersøg, om den Række, hvis 3 første Led ere $\frac{p^2-1}{p}, p, \frac{p^2+1}{p}$, er en Differens- eller en Kvotientrække, naar p har en hvilken-somhelst Værdi.

Find det almindelige Led deri og Summen af n Led.

Vis, at Summen, naar $n = 3$, bliver 3 Gange det andet Led, og find den under den simpleste Form, naar

$$p = \frac{\sqrt{5} + \sqrt{3} + \sqrt{2}}{\sqrt{45} + \sqrt{27} + \sqrt{18}}$$

3. Af Ligningen $\sqrt{x + \sqrt{x}} + \sqrt{x - \sqrt{x}} =$

3. $\frac{\sqrt{x}}{\sqrt{x + \sqrt{x}}}$ findes x .

IV st. Klasse.

Latinsk Stil.

I Aaret 280 kom Kong Pyrrhus Tarentinerne til Hjælp, som førte Krig med Romerne. Han var begjærlig efter Berømmelse og kyndig i Krig og satte med Glæde efter Tarentinernes Tilskyndelse med en Hær over til Italien fra Epirus. Ved Heraclea, en By i Lucanien, blev det første Slag leveret, i hvilket Romerne bleve i den Grad forfærdede ved det usædvanlige Syn af Elefanter, at de led et stort Nederlag. Efter dette Nederlag sendte Romerne Gesandter til Pyrrhus, som skulde løskjøre Fangerne. Da Pyrrhus havde mistet mange Soldater i Slaget, haabede han, at Gesandterne vilde bede om Fred, men Fabricius, Hovedet for Gesandtskabet, overbeviste snart ved sin Tale Kongen om, at hans Haab om Fred var ugrundet. Senere forsøgte Pyrrhus forgjæves at vinde Fabricius for sig ved Gaver og Løfter eller at skræmme ham ved det pludselige Syn af en vældig Elephant; hans Hæderlighed var saa stor, at hverken Gaver eller Frygt kunde bevæge ham til at glemme Pligten.

Lucanien — Lucania. i den Grad — adeo. forfærder — perterreo. usædvanlig — insolitus. Syn — species. lider — accipio. løskjøber — redimo. Hoved — princeps. ugrundet — falsus. vinder — concilio. Løfte — promissum. skræmmer — terreo. vældig — ingens. Hæderlighed — integritas. bevæger — impello. Tallene skrives helt ud.

IV Realklasse.

Praktisk Regning.

1. Hos en Vexelerer byttes 500 fr., 1360 Dukater, 45 £ St. og 1040 Rubler i danske Penge; Vexelereren faar $\frac{1}{3}$ pro Cent, i Bytte betaler han saa stort et Beløb, som det er muligt, i Obligationer, hvoraf hver er 85 \mathcal{R} værd, Resten i rede Penge. Hvor mange Obligationer betaler han, hvor meget i rede Penge.

1 fr. = 75 \mathcal{C} , 1 Dukat = 8 \mathcal{R} 45 \mathcal{C} , 1 £ St. = 17 \mathcal{R} 90 \mathcal{C} , 1 Rubel = 2 \mathcal{R} 70 \mathcal{C} .

2. En hul Metalkugles ydre Overflade er a \square' , den indre b \square' ; hvor meget vejer den fyldt med Vand? 1 Kubikfod Vand vejer c \mathcal{L} . og 1 Kubikfod af Metallet vejer d \mathcal{L} . Ex. a = 4192, b = 3,928, c = 62,047, d = 777,047. En Kugles Overflade er $4\pi r^2$, dens Kubikindhold $\frac{4}{3} \pi r^3$, naar r betegner dens Radius.

Engelsk Version.

After the battle of Crécy, in the year 1346, the English king, Edward the Third, marched to Calais, with the intention of laying siege to it; but, finding it too strong to take by storm, he determined to subdue it by hunger. He placed his fleet directly opposite to the harbour, and built huts for his soldiers all round the town, so as completely to invest it, and prevent it from getting assistance either by land or sea. After the siege had lasted eleven months, the people were in so much distress for want of food that they were forced to eat horses, dogs, and cats, till even these failed, and the governor found himself obliged to surrender. Edward promised, after some hesitation, that on condition that six of the principal citizens should come to him barefooted, with ropes about their necks, and bring him the keys of the town, he would spare the lives of the rest. The people of Calais were greatly distressed, when they heard the terms the king of England insisted on. While they were considering what was to be done, Eustace de St. Pierre, one of the richest merchants of the town, offered himself as the first of the six victims. His example inspired five others with equal courage, and after a sorrowful parting with their friends (for they all expected to be hanged) they appeared before Edward. He was so angry with the people of Calais for holding out so long against him, that he ordered these six men to be executed. Queen Phi-

lipa then fell on her knees before him, and besought him to pardon them. The king granted her request, and she had them conducted to her apartment where she entertained them, and sent them back to the town, bestowing on them many rich presents.

Siege, Belejring. Subdue, undertvinge. Invest, inde-
 slutte. Fail, slippe op. Governor, Kommandant. Term,
 Betingelse. Insist on, fordre. Victim, Offer. Execute,
 henrette.

I. Afgangsprøven for studerende 1885.

Dimittenderne.	Dansk Stil Nr. 1.	Dansk Stil Nr. 2.	Oldnordisk og Dansk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Latin (skriftlig).	Latin (læst).	Latin (ikke læst).	Græsk.	Naturkæde.	Hoved- karakter.	Points.
1. H. G. Baadsgaard	g ×	g	mg ×	mg ÷	mg ÷	mg	g	g	g	mg ÷	tg	Anden	80
2. A. S. Frost. . . .	mg ÷	g ×	mg ×	g	g	g ×	tg	g ÷	g	g ×	mg ÷	Anden	73
3. O. Gøtzsche. . . .	g	mg ÷	mg ×	g ×	mg ×	mg ÷	g	g	mg ÷	mg ÷	mg ÷	Første	85
4. N. E. K. Hartz .	mg ÷	mg ÷	ug	mg	mg ×	mg ÷	mg ÷	mg	mg ÷	ug	mg ÷	Første	97
5. F. M. Hvass . . .	g ×	mg ÷	ug ÷	mg ÷	ug ÷	mg	g ÷	mg ×	mg ÷	ug ÷	ug ÷	Første	94
6. N. C. Ilsøe	mg ÷	mg ÷	mg	mg ÷	mg ×	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg ÷	g ×	Første	90
7. H. S. Køster. . .	mg	mg ÷	mg	g ×	mg ÷	mg	mg ÷	g ×	g ×	mg ÷	mg	Første	89
8. B. Obel	mg	g	mg	mg ÷	mg ÷	g	mg ÷	g ×	g ×	ug ÷	g ÷	Første	85
9. J. Windfeld. . . .	mg	mg ÷	mg ×	g	mg ÷	mg ÷	tg ×	g ×	g ÷	g	g	Anden	76

Almindelig Forberedelsesexamen 1885.

Dimittenderne.	Dansk (skriftlig).	Dansk (mundtlig).	Engelsk.	Tysk.	Fransk.	Historie.	Geografi.	Regning.	Arithmetik.	Geometri.	Natur- historie.	Naturalæro.	Orden.	Points.
1. C. C. von Folsach	g	mg ÷	g	g ×		mg	mg ÷	mg ×	mg	mg	mg	mg ÷	mg ÷	93
2. M. N. Rosenquist	mg ÷	mg ÷	mg	mg	mg ÷	mg ×	mg ÷	g ×	g	g ×	mg ÷	mg ÷	mg ×	103

IV Klases Aarsprøve 1883.

Discipline.	Dansk Stil.	Tysk.	Fransk.	Latin (mundtlig).	Latin (skriftlig).	Græsk.	Historic.	Geograf.	Aritmetik.	Geometri.	Natur-historic.	Points for alle Fag.	Points for de 5 Fag.
1. J. P. N. Colind . . .	g ×	g ×	g	g ×	g	mg	g	mg	tg	tg ÷	mg	53	19
2. C. F. Hassager . . .	mg ÷	mg ÷	mg	mg ÷	g ÷	g ÷	g	g ÷	g	tg ×	g ÷	54	21
3. A. Hoffmeyer . . .	mg ×	mg ×	mg ×	mg ÷	mg ÷	mg ÷	g ×	mg	tg ×	tg ×	mg ÷	65	25
4. J. H. Kuhn	g	g	g ×	tg	mg ÷	tg	tg	g	tg ÷	tg ÷	g ×	35	12
5. C. C. M. Preetzmann	mg ÷	mg ÷	g	mg ÷	tg ×	g ÷	mg ×	mg ÷	g	g	mg	62	30
6. A. A. Riisager	g ×	mg	mg ÷	mg ÷	mdl	g	g	mg ÷	tg	tg ×	g ÷	47	20
7. V. Schønau	mg	ug ÷	mg	ug ÷	mg	ug	mg	mg ÷	g ×	mg ×	mg ÷	77	33
8. J. C. Sennels	mg	ug ÷	ug	ug.	ug ÷	ug	ug ÷	ug	mg	g	ug ÷	82	35

Den 16de Oktober 1885 blev Skolen fremstillet for Kapt. Amsink, der inspicerede paa Gymnastikinspektørens Vegne, og den 16de April 1886 for Sanginspektøren, Kantor Sanne.

III. Skolens Lærere og Fagfordelingen.

Skolen har i det forløbne Aar arbejdet med en Lærer mindre end tidligere, idet ingen ny Lærer blev ansat, da Prof. Whitte forlod os; som en Følge heraf have V og VI Kl. haft 6 fælles Timer i Latin (ligesom de i Forvejen havde 2 i Dansk og 1 i Religion). Derimod blev under 21de Maj 1885 Adjunkt C. Andersen og under 26de Avg. s. A. Adjunkt R. V. A. Hauschultz, R. af Dbr., allernaadigst beskikkede til Overlærere ved Skolen, den første fra 19de Avgust at regne. Den 20de April døde Skolens gamle, elskværdige Lærer i Sang, Hr. Musiklærer Ehlert; Undervisningen besørges indtil videre af Lærer ved Borger-skolen, Hr. Ginnerskov. Medens Skolens Disciple hidtil have været delte i 3 Hold ved Gymnastikundervisningen, tillod Ministeriet under 12te September, da nederste Hold (I—II Kl.) omfattede 62 Disciple, at dette fra 1ste Oktbr. blev delt efter Klasser, saaledes at hver Klasse kun fik 4 ugentlige Timer i Stedet for 6.

Under 6te Maj d. A. blev Adjunkt M. S. Møller efter Ansøgning i Naade og med Pension entlediget fra sit Embede fra 19de Avgust d. A. at regne. Skolen mister i ham en sjælden samvittighedsfuld og kundskabsrig Embedsmand med en levende, videnskabelig Interesse for sit Hovedfag (Fransk), dens Lærere en god og trofast Kammerat.

A. Fagfordelingen.

a. Den lærde Skole.

1. Rektor: Latin i V—VI, Græsk i VI (15 Timer).
 2. Overlærer Koch: Naturhistorie, Geografi og Frihaandstegning (24 Timer).
 3. Overlærer Andersen: Latin i II—IV, Oldnordisk i VI (23 Timer).
 4. Overlærer Hauschultz: Matematik i I, III—IV, Regning og geometrisk Tegning i III—IV R., Naturlære i V—VI (26 Timer).
 5. Adjunkt Møller: Fransk i I st., II—VI, Tysk i IV (21 Timer).
 6. Adjunkt Bischoff: Dansk i I st., Engelsk og Skrivning (29 Timer).
 7. Adjunkt Lind: Historie i I st., III—IV st., V—VI, Matematik i II, Naturlære i III—IV R. (23 Timer).
 8. Adjunkt Sand: Latin i I st., Tysk i I—III, Historie i III—IV R., Dansk i V—VI (23 Timer).
 9. Adjunkt Kauffmann: Historie i I R og II, Græsk i III—V, Dansk i IV, Oldnordisk i V (26 Timer).
 10. Kst. Adjunkt Kongsted: Fransk i I R., Regning i I st. og I R., Dansk i I R., II—III, samt Religion (26 Timer).
- Musiklærer Ehlert (fra 29de April Lærer Ginner-skov): Sang (6 Timer).
- Premierlieutenant Rømeling og Stabssergent v. Pein: Gymnastik og Svømning (hver 17 Timer), samt Riffelskydning.

b. Forberedelsesskolen

ledes af Rektor i Forbindelse med Overlærerne
Chr. Andersen og F. J. Møller.

Rektor: Tysk i II, Dansk og Tysk i III (12 Timer).

- Overlærer F. J. Møller: Dansk og Historie i II, Historie i III (12 Timer).
- Overlærer Andersen: Geografi i I, Regning i II, Fransk i III (12 Timer).
- Overlærer Koch: Naturhistorie i III (2 Timer).
- Overlærer Hauschultz: Tegning i II—III, Regning i III (7 Timer).
- Adjunkt Sand: Tysk og Historie i I (4 Timer).
- Lærer R. C. Andersen: Religion og Skrivning i alle Klasser, Dansk og Regning i I, Geografi i II—, III (35 Timer).
- Musiklærer Ehlert (fra 30te April Lærer Hvejsel): Sang (4 Timer).
- Fhv. Stabssergent Gudnitz: Gymnastik og Svømning (7 Timer).

Forberedelsesskolen.					Den lærde Skole.												
Fagenc.	I	II	III	Ugentlige Timmer.	I	R.	II		III		IV		V	VI.	Ugentlige Fagtimer.		Ugentlige Læretimer.
					st.	R.	st.	R.	st.	R.	st.	R.	st.	R.	st.	R.	
Dansk	8	5	5	18	3	3	2	2	1	1	1	2	2	1	14	11	18
Oldnordisk													2	1	3		3
Latin					6		7		7		8		2	6	1	43	37
Græsk								5		4			6		6	21	21
Tysk	2	4	3	9	2	2	2		2		2					8	10
Fransk			5	5	4	4	3		2		2	1	3		4	18	12
Engelsk						4		4		3		4	2	2	4	15	19
Religion	3	2	2	7	2	2	2		2		1			1	9	7	10
Historie	2	3	4	9	2	2	3	2	2	3	2	3	3		3	15	11
Geografi	2	2	3	7	2	2	2		1		2					7	9
Math., Regn. og geom. Tegning	5	5	4	14	5	5	6		5	2	5	2	1		22	25	31
Naturlære										3		2	2		5	5	10
Naturhistorie			2	2	2	2	2		2		2					8	10
Tegning		2	1	3	2	2	2	2		1	-felles-1						6
Skrivning	4	4	2	10	2	2	1	1		1					3	5	7
Sang	1	2	1	4	2	2	2		2		2		2		12	8	6
Gymnastik	2	2	3	7	4		4	5					4		26	18	34
Sum	29	31	35	95	36	36	36	37	37	36	36						276

B. Timefordelingen.

IV. Disciplene.

A. Den lærde Skole.

Af de i forrige Indbydelsesskrift opførte 99 Disciple bleve 9 dimitterede til Universitetet; efter bestaaet almindelig Forberedelsesexamen udgik 2, efter bestaaet IV Klasses Aarsprøve 1 (J. H. Kuhn). I Sommerferien udmeldtes 3, nemlig V. Hansen af III st., H. V. L. C. Freiesleben og H. A. Synnestvedt af I R. Derimod optoges den 19de Avgust 32 Disciple, saa at det ny Skoleaar begyndte med 116 Disciple. Da der i Aarets Løb er indmeldt 2 Disciple og udgaaet 2 (G. V. R. Bræmer af I R. i September og B. B. Nathansen af I R. i April), tæller Skolen for Øjeblikket (15de Maj) 116 Disciple, der her opføres i alfabetisk Orden for de 3 øverste Klasses Vedkommende, for de 3 nederstes efter Hovedkarakteren for April Maaned.

VI Klasse.

1. Jens Peter Andersen, født i Romalt den 24de Marts 1866, F. Arbejdsmand.
2. Povl Kristian Gam, født i Galten den 19de April 1868, F. Skolelærer og Kirkesanger i Galten.
3. Frederik Heerfordt, født i Randers den 5te Oktbr. 1867, F. Kjøbmand, R. af Dbr.
4. Niels Jørgen Frederik Jensen, født i Randers den 10de Febr. 1868, F. Lærer ved Friskolen.
5. Johannes Alfred Johansen, født i Bjerregrav den 14de Avgust 1866, F. Skolelærer og Kirkesanger i Bjerregrav.
6. Christian Thomas Nikolaj Kjær, født i Randers den 9de Marts 1868, F. Lærer ved Friskolen.

7. Jens Valdemar Møldrup, født paa Elisaholt i Aarslev Sogn den 25de Decbr. 1767, F. afdød Godsforvalter paa Clausholm.
8. Søren Nielsen, født i Astrup, Ødum Sogn den 26de Marts 1868, F. fhv. Gaardejer i Astrup, nu i Randers.
9. Rasmus Alexander Rasmussen, født i Granslev den 20de Febr. 1868, F. Gaardejer i Granslev.
10. Søren Meisen Westergaard, født i Randers den 4de Febr. 1869, F. Tømmerhandler.
11. Kristen Johan Würgler, født i Randers den 3die Juni 1868, F. Lærer ved Borgerskolen.

V Klasse.

1. J. P. N. Colind, f. $13/6$ 66, F. Gaardejer i Bendstrup.
2. A. Hoffmeyer, f. $19/7$ 67, F. Apotheker i Grenaa, R. af Dbr.
3. K. Møller, f. $21/11$ 67, F. Overlærer.
4. C. C. M. Preetzmann, f. $25/7$ 68, F. afdød Ejer af Frisenvold.
5. V. Schönau, f. $12/7$ 70, F. afdød Skibsbygmester.
6. J. C. Sennels, f. $3/9$ 69, F. Skomagermester.

IV st. Klasse.

1. Hans Bech Brøndum, f. $6/4$ 70, F. Telegrafist.
2. Hugo Cornelius Conrau, f. $14/3$ 68, F. Fabrikdirektør.
3. Emanuel Edvard Darum, f. $14/12$ 69, F. Restauratør.
4. Esben Julius Ehlers, f. $25/12$ 69, F. Sognepræst til Snøde og Stoense, Langeland.
5. Jens Fink-Jensen, f. $14/6$ 69, F. fhv. Lærer i Nørholm.
6. Peder Hansen, f. $18/1$ 69, F. Gjæstgiver.
7. Christian Frederik Hassager, f. $6/9$ 68, F. Mægler.
8. Carl Peter Josephsen, f. $21/1$ 71, F. Bagermester J. J.

9. Nikolaj Birger Kjøseth, f. $17/3$ 70, F. Kordegn.
10. Peter Lund, f. $4/8$ 68, F. Guldsmedmester i Sæby.
11. Anton Janus Peter Nielsen, f. $28/2$ 68, F. Karethemager.
12. Alfred Andreas Riisager, f. $6/4$ 70, F. Kjøbmand.

IV Realklasse.

1. Anton Bjerregaard, født i Randers den 25de Oktbr. 1869, F. Kjøbmand J. C. B.
2. Haagen Jacobsen, født i Horsens den 9de Maj 1870, F. Værkmester i Horsens.
3. Georg Johnsen, født i Randers den 22de Jan. 1871, F. Frisør.
4. Christian Frederik Vilhelm Carl Møller, født i Randers den 8de Maj 1869, F. afdød Kjøbmand C. W. M.
5. Johan Busch Steenberg, født i Dyrby, Gasum Sogn, den 18de Juli 1870, F. Ejer af Dyrbygaard.
6. Marius Valdemar Thun, født i Randers den 19de Avg. 1870, F. Pakmester.
7. Holger Christen Winge, født i Vordingborg den 28de April 1870, F. Overførster paa Grevskabet Frijsenborg.

III st. Klasse.

1. A. E. Jacoby, f. $24/4$ 72, F. Prokurator, R. af Dbr.
2. A. P. Andersen, f. $19/5$ 71, F. Bogholder i Sparekassen.
3. H. P. Jørgensen, f. $17/4$ 72, F. Ejer af Fuglsø, Udbyneder Sogn.
4. C. T. Rosenquist, f. $12/6$ 72, F. Skrædermester.
5. S. J. Asmussen, f. $11/2$ 70, F. Ejer af Johannelund, Nørager Sogn.

6. A. Metz, f. $10/_{11}$ 70, F. afdød Kjøbmand.
7. N. Müller, f. $25/_{8}$ 71, F. Materialhandler.
8. C. With, f. $14/_{9}$ 70, F. Kjøbmand.
9. P. F. Jensen, f. $23/_{12}$ 70, F. Snedkermester.
10. E. Dujardin, f. $31/_{3}$ 71, F. Kjøbmand.
11. C. Langballe, f. $13/_{5}$ 71, F. Læge.
12. T. N. Windfeld, f. $28/_{6}$ 70, F. Sognepræst til Kristrup.
13. N. V. Billenstein, f. $28/_{9}$ 69, F. Toldinspektør, R. af Dbr.

III Realklasse.

1. C. Fink-Jensen, f. $8/_{12}$ 71, Broder til Nr. 5 i IV st. Kl.
2. J. A. M. Rasmussen, f. $23/_{9}$ 70, F. Billedhugger.
3. S. V. Hougaard, f. $6/_{8}$ 70, F. Tandlæge.
4. C. Jørgensen, f. $14/_{2}$ 72, F. afdød Handelsrejsende.
5. C. G. U. Grundtvig, f. $26/_{4}$ 70, F. Kjøbmand.
6. G. Ankerstjerne, f. $3/_{9}$ 70, F. Kjøbmand G. A.

II st. Klasse.

1. N. A. E. Schmidt, f. $31/_{5}$ 70, F. Skolelærer og Kirkesanger i Hald, Dbmd.
2. C. M. Hornbech, f. $21/_{7}$ 71, F. Kjøbmand i Hadsund.
3. J. G. Ostenfeld, f. $2/_{7}$ 72, F. Forpagter af Sødringholm, Sødring Sogn.
4. C. V. Ilsøe, f. $23/_{10}$ 71, F. Skolelærer og Kirkesanger i Harridslev.
5. E. O. Langballe, f. $26/_{5}$ 73, F. Prokurator.
6. J. F. H. von Folsach, f. $20/_{1}$ 72, F. Hofjægermester, Godsejer til Gjessinggaard.
7. A. Mogensen, f. $7/_{4}$ 73, F. Kjøbmand.
8. A. H. Becker, f. $18/_{12}$ 72, F. Sagfører.
9. L. C. Kjølseth, f. $18/_{1}$ 72, Broder til Nr. 9 i IV st.
10. K. A. E. Poulsen, f. $14/_{10}$ 72, F. Sagfører.

11. P. J. Neergaard, f. $27/3$ 72, F. Læge.
12. A. F. L. Knuthsen, f. $4/8$ 72, F. Skovrider ved Gjessinggaard.
13. C. C. Riisager, f. $16/11$ 72, Broder til Nr. 12 i IV st.
14. P. W. Winge, f. $5/10$ 72, F. Rebslaaermester M. P. W.
15. P. P. W. A. Mourier-Petersen, f. $17/12$ 72, F. Hofjægermester, R. af Dbr. og Dbmd., Godsejer til Rugaard.

II Realklasse.

1. F. Rose, f. $21/9$ 70, F. Skolelærer og Kirkesanger i Skanderup, Andst Herred, Ribe Amt.
2. J. M. L. Hartz, f. $15/10$ 71, F. Skomagermester.
3. H. H. Mansa, f. $3/2$ 72, F. Boghandler.
4. H. C. Buchwaldt, f. $13/1$ 71, F. Driftsbestyrer ved Hadsund Banen.
5. O. Conrau, f. $22/9$ 69, Broder til Nr. 2 i IV st.
6. H. F. C. Petersen, f. $27/4$ 72, F. Kunstdrejer.
7. G. L. Becker, f. $1/1$ 72, Broder til Nr. 8 i II st.
8. A. J. Gudnitz, f. $17/11$ 72, F. Murermester.
9. P. A. Hviid, f. $15/2$ 71, F. Ejer af Læsagergaard, Grensten Sogn.
10. H. E. Sørensen, f. $25/1$ 72, F. Ejer af Holbæk Mølle (Rougsø Herred).
11. A. M. Metz, f. $8/4$ 73, F. Kjøbmand C. M.
12. H. A. Synnestvedt, f. $27/6$ 71, F. Fabrikdirektør.

I st. Klasse.

1. C. G. Strodtmann, f. $24/6$ 73, F. Sognepræst til Aarslev og Hørning.
2. C. E. O. Hansen, f. $3/8$ 73, F. Distriktslæge.
3. V. C. V. Stilling, f. $8/11$ 72, F. Bagermester.
4. N. P. Holst, f. $4/1$ 73, F. Farver i Hadsten.

5. F. J. H. Blichfeldt, f. $\frac{27}{5}$ 74, F. Kjøbmand.
6. H. C. J. H. Elle, f. $\frac{14}{2}$ 74, F. Overretssagfører.
7. O. Hougaard, f. $\frac{22}{1}$ 74, Broder til Nr. 3 i III R.
8. G. J. Froberg, f. $\frac{1}{5}$ 73, F. Forpagter af Sorvad, Gjesing Sogn.
9. C. F. Poulsen, f. $\frac{12}{8}$ 72, F. Ejer af Aldershvile, Knebel Sogn.
10. O. M. Hofman (Bang), f. $\frac{5}{3}$ 73, F. Sognepræst til Ørum og Ginnerup.
11. G. K. Ostenfeld, f. $\frac{6}{7}$ 72, F. Exam. jur., Fiskeriejer.
12. J. R. Poulsen, f. $\frac{31}{8}$ 74, F. Ejer af Risagergaard, Spentrup Sogn.
13. J. Heerfordt, f. $\frac{92}{8}$ 72, Broder til Nr. 3 i VI Kl.
14. G. F. Mourier-Petersen, f. $\frac{4}{10}$ 73, F. Godsejer til Ryomgaard.
15. V. A. V. Winge, f. $\frac{3}{5}$ 73, Broder til Nr. 7 i IV R.

I Realklasse.

1. H. W. Froberg, f. $\frac{14}{9}$ 71, Broder til 8 i 1 st. Kl.
2. C. P. T. Thomsen, f. $\frac{19}{9}$ 72, F. Kjøbmand.
3. J. A. Therchilsen, f. $\frac{28}{8}$ 71, F. Fabrikant N. M. T.
4. J. Zaun, f. $\frac{5}{8}$ 72, F. Bundtmager.
5. L. Jørgensen, f. $\frac{12}{9}$ 73, Broder til Nr. 3 i III st.
6. C. Schmidt, f. $\frac{1}{7}$ 72, F. Inspektør paa Fattiggaarden.
7. J. Westergaard, f. $\frac{28}{12}$ 72, Broder til Nr. 10 i VI Kl.
8. C. Obel, f. $\frac{28}{4}$ 73, F. fhv. Apotheker.
9. J. C. Jensen, f. $\frac{21}{10}$ 72, Broder til Nr. 9 i III st. Kl.
10. H. Boje, f. $\frac{2}{6}$ 72, F. Kjøbmand J. B.
11. S. N. Kjær, f. $\frac{1}{6}$ 71, F. afdød Gaardejer i Taarup, Avning Sogn.
12. A. Hougaard, f. $\frac{1}{2}$ 72, Broder til Nr. 3 i III R. og Nr. 7 i I st. Kl.

13. M. Sørensen, f. $\frac{7}{4}$ 73, F. Uldhandler.
14. O. Hviid, f. $\frac{31}{5}$ 72, Broder til Nr. 9 i II R.
15. R. Th. J. Behrens, f. $\frac{5}{1}$ 74, F. Bundtmager.
16. A. C. Lanng, f. $\frac{26}{10}$ 72, F. fhv. Gaardejer i Helsted.
17. K. Christensen, f. $\frac{22}{9}$ 71, F. Guldsmedmester.
18. J. Schou, f. $\frac{26}{3}$ 73, F. Kjøbmand.
19. J. P. Jensen, f. $\frac{18}{9}$ 72, F. Bagermester H. J.

B. Forberedelsesskolen.

Efter den i Juli 1885 afholdte Aarsprøve udgik af Solens 84 Disciple 26, af hvilke 22 bleve optagne i den lærde Skole. I Aarets Løb er desuden 1 Discipel udgaaet paa Grund af Sygdom, medens 26 ere optagne, saa at Skolen for Øjeblikket tæller 83 Disciple, der ere fordelt i 3 Klasser i følgende Orden efter Hovedkarakteren for Marts-April:

III Klasse.

1. H. O. Ussing, f. $\frac{13}{3}$ 74, F. Urmagermester.
2. H. V. Wittrock, f. $\frac{29}{7}$ 72, F. Stationsforstander, Allingaabro.
3. C. Christensen, f. $\frac{11}{9}$ 73, F. Snedker-mester.
4. J. S. M. Ostenfeld, f. $\frac{5}{11}$ 75, F. fhv. Ejer af Skjørring Mølle.
5. C. M. Hansen, f. $\frac{14}{7}$ 75, F. Kjøbmand J. P. H.
6. S. Sørensen, f. $\frac{20}{11}$ 70, F. Kjøbmand N. S.
7. S. Obel, f. $\frac{11}{1}$ 75, F. fhv. Apotheker.
8. S. S. Winge, f. $\frac{26}{3}$ 74, F. Rebslaaer-mester M. P. W.
9. C. J. K. Synnestvedt, f. $\frac{27}{9}$ 72, F. Fabrikdirektør.
10. M. Tetens, f. $\frac{29}{7}$ 74, F. Overretssagfører.
11. K. J. H. Finderup, f. $\frac{6}{11}$ 72, F. afdød Proprietær i Ans, Grønbæk Sogn.
12. V. V. Dyrborg, f. $\frac{17}{2}$ 75, F. Malermester H. H. D.
13. H. A. Sølling, f. $\frac{23}{7}$ 73, F. afdød Kjøbmand.
14. J. N. Hansen, f. $\frac{2}{3}$ 75, F. Kjøbmand i Langaa.

15. C. A. Sølling, f. $\frac{21}{9}$ 75, Broder til Nr. 13. 16. P. J. Winge, f. $\frac{23}{10}$ 74, F. Skibsfører. 17. J. M. Therchilsen, f. $\frac{21}{7}$ 73, F. Fabrikant N. M. T. 18. E. Kjær, f. $\frac{11}{1}$ 74, F. Skomagermester. 19. A. E. Rosenquist, f. $\frac{4}{1}$ 75, F. Skrædermester. 20. O. Langballe, f. $\frac{7}{8}$ 72, F. Læge. 21. C. G. M. H. Møller, f. $\frac{21}{10}$ 74, F. afdød Kjøbmand C. W. M. 22. A. P. Schönau, f. $\frac{31}{5}$ 73, F. afdød Skibsbygmester. 23. J. Wreschner, f. $\frac{3}{12}$ 74, F. Dr. phil., Præst ved det mosaiske Trossamfund. 24. J. L. Thomsen, f. $\frac{19}{4}$ 75, F. Kjøbmand. 25. A. Sørensen, f. $\frac{30}{12}$ 71, Broder til Nr. 6. 26. L. Dujardin, f. $\frac{4}{9}$ 74, F. Kjøbmand. 27. J. P. M. Hostrup, f. $\frac{12}{8}$ 74, F. Kobbersmedmester.

II Klasse.

1. J. L. Kuhn, f. $\frac{29}{5}$ 76, F. Overlæge, R. af Dbr. 2. C. G. V. Schou, f. $\frac{14}{1}$ 75, F. Skovrider paa Ulstrup, Langaa Sogn. 3. P. S. P. Poulsen, f. $\frac{31}{10}$ 74, F. Ejer af Riisagergaard, Spentrup Sogn. 4. N. P. Nielsen, f. $\frac{2}{12}$ 76, F. Gjæstgiver. 5. F. C. E. Uldall, f. $\frac{13}{10}$ 76, F. Arkitekt. 6. P. F. S. Poulsen, f. $\frac{7}{3}$ 76, F. afdød Ejer af Dalsgaard, Hvilsager Sogn. 7. H. E. H. Jürgensen, f. $\frac{26}{10}$ 76, F. Byfoged. 8. O. R. Gemzøe, f. $\frac{21}{7}$ 77, F. Rektor. 9. G. C. C. Schubert, f. $\frac{20}{9}$ 75, F. Skibsfører. 10. C. E. Hassager, f. $\frac{17}{2}$ 76, F. Mægler. 11. H. H. Hertz, f. $\frac{1}{6}$ 75, F. Kasserer ved Gasværket. 12. J. H. Nellemann, f. $\frac{2}{8}$ 74, F. Snedkermester. 13. V. Wellejus, f. $\frac{25}{5}$ 76, F. Toldkontrollør. 14. F. J. Grønvaldt, f. $\frac{19}{11}$ 75, F. Kjøbmand. 15. A. H. Ostentfeld, f. $\frac{26}{3}$ 75, F. Exam. jur., Fiskeriejer. 16. C. V. Sørensen, f. $\frac{29}{2}$ 76, F. Hotelejer. 17. J. C. F. Rømler, f. $\frac{2}{6}$ 75, F. Kjøbmand. 18. V. M. Welling, f. $\frac{19}{3}$ 76, F. Bogholder ved Spritfabrikkerne. 19. J. C. Hagensen, f. $\frac{22}{1}$ 75, F. fhv. Kjøbmand i Ørsted. 20.

H. M. Darum, f. $5/_{12}$ 75, F. Restavratør. 21. H. Oppenheim, f. $29/_{2}$ 76, F. Skrædermester. 22. Th. R. Segelcke, f. $2/_{1}$ 75, F. fhv. Ejer af Kjærsgaard, Tornby Sogn. 23. J. C. Kolding, f. $20/_{2}$ 76, F. Kjøbmand. 24. C. C. Mansa, f. $1/_{8}$ 76, F. Boghandler. 25. K. Wørmer, f. $20/_{4}$ 75, F. Postmester, R. af Dbr. 26. E. A. May, f. $17/_{7}$ 75, F. Blikkenslaermester. 27. A. V. Ishøy, f. $3/_{11}$ 75, F. Vinhandler. 28. C. F. Welling, f. $8/_{12}$ 73, Broder til Nr. 18.

I Klasse.

1. S. M. A. Nielsen, f. $24/_{3}$ 76, F. Kjøbmand. 2. J. Metz, f. $17/_{9}$ 77, F. Kjøbmand C. M. 3. H. P. E. FINDERUP, f. $11/_{10}$ 74, Broder til Nr. 11 i III Kl. 4. S. A. P. J. Hansen, f. $17/_{9}$ 76, F. Kjøbmand. 5. J. Heerfordt, f. $1/_{9}$ 75, F. Kjøbmand, R. af Dbr. 6. J. R. M. B. Sand, f. $27/_{10}$ 77, F. Adjunkt. 7. J. C. H. Petersen, f. $28/_{9}$ 76, F. Guldsmedmester. 8. H. M. V. Sørensen, f. $12/_{12}$ 76, F. Politiassistent. 9. S. A. Gjødvad, f. $12/_{8}$ 76, F. Fabrikant. 10. C. L. Hauschultz, f. $30/_{11}$ 77, F. Overlærer, R. af Dbr. 11. H. M. F. Kleisdorff, f. $17/_{11}$ 76, F. Kjøbmand. 12. R. J. Arffmann, f. $10/_{12}$ 76, F. Kjøbmand. 13. M. Oppenheim, f. $4/_{5}$ 77, Broder til Nr. 21 i II Kl. 14. U. Comrau, f. $1/_{8}$ 75, F. Fabrikdirektør. 15. J. C. Melskens, f. $28/_{10}$ 76, F. Ølhandler. 16. L. M. Berg, f. $10/_{11}$ 75, F. afdød Maskinfabrikant. 17. E. Thyssen, f. $18/_{1}$ 77, F. Kjøbmand. 18. C. V. Hertz, f. $25/_{9}$ 76, Broder til Nr. 11 i II Kl. 19. H. V. Winge, f. $6/_{10}$ 75, Broder til Nr. 8 i III Kl. 20. J. V. C. Nielsen, f. $17/_{1}$ 77, F. afdød Skibsfører. 21. C. A. Heerfordt, f. $13/_{6}$ 77, Broder til Nr. 5. 22. S. H. Blichfeldt, f. $25/_{9}$ 76, F. Kjøbmand. 23. H. B. Rømler, f. $2/_{11}$ 76, Broder til Nr. 17 i II Kl. 24. R. D. V. Bay, f. $28/_{4}$ 76, F. Lieutenant, fhv. Ejer af Bedholm,

Jetsmark Sogn, nu i Kbhvn. 25. H. J. S. Müller, f. $\frac{2}{2}$ 77, F. Materialhandler. 26. G. Wreschner, f. $\frac{9}{4}$ 77, Broder til Nr. 23 i III Kl. 27. C. H. Selchau, f. $\frac{14}{10}$ 77, F. Læge. 28. V. J. Steenberg, f. $\frac{27}{1}$ 77, F. Kjøbmand.

V. Undervisningen.

Med den ovenfor meddelte Fag- og Timefordeling er følgende Arbejde udført:

A. Den lærde Skole.

Dansk.

I st. Klasse: Sigurd Müllers Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse. Nogle Digte lærte udenad, tildels efter samme Bog. 1 Stil om Ugen, dels Diktat og Gjenfortælling, dels af fortællende og beskrivende Indhold. (Bischoff, 3 Timer.)

I Realklasse: Sigurd Müllers Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse. Nogle Digte i denne Bog ere lærte udenad. Øllgaards danske Sproglære til § 89. 1 Stil om Ugen (Gjenfortælling, selvdannede Historier). (Kongsted, 3 Timer.)

II Klasse: Sigurd Müllers Læsebog benyttet til Oplæsning og Analyse. 1 Stil om Ugen (lette naturhistoriske og geografiske Opgaver, enkelte Gange Oversættelse fra Tysk). Nogle faa Værker af danske Forfattere ere oplæste for Klassen. (Kongsted, 2 Timer.)

III Klasse: En Del af Holbergs „Peder Paars“ og flere af hans Komedier, nogle af Oehlenschlägers

Tragedier, dramatiske Værker af Heiberg, Hertz og Hostrup samt Fortællinger i Prosa af Fru Gyllembourg og Goldschmidt ere oplæste for og af Klassens Disciple. Nordisk Mythologi efter N. M. Petersens Grundtræk ved S. Müller. Svensk med Afbenyttelse af Hammerichs svenske Læsestykker (40 Sider). 1 Stil hver Uge. Realisterne have haft en særlig Time, som er anvendt til Oplæsning og Analyse efter O. Borchsenius' og W. Horns danske Læsebog. Øllgaards danske Sproglære er læst. (Kongsted, 2 + 1 Time.)

IV Klasse: Udvalgte Værker af vort Aarhundredes danske Digtere oplæste for og af Klassens Disciple. 1 Stil hver fjortende Dag. (1 fælles Time.) De studerende have haft en særlig Time, som mest er benyttet til Oplæsning, men i nogle Vintermaaneder dog ogsaa til Øvelser i Svensk. Realisterne have haft 2 særlige Timer, som ere benyttede til Forfatterlæsning, Literaturhistorie (efter W. Horn) og sproglig Analyse. Øllgaards danske Sproglære. (Kauffmann, 4 Timer.)

Til almindelig Forberedelsesexamen opgives: Holberg: „Maskeraden“ og „Jeppe paa Bjærget“, Oehlen-schläger: „Palnatoke“ og Hertz: „Svend Dyrings Hus“. Endvidere et Udvalg af Poesi og Prosa efter Borchsenius' og W. Horns danske Læsebog: Ewald og Wessel, Baggesen (Digte), Grundtvig (Digte), Povl Møller, Carl Bernhard og Meir Goldschmidt.

V Klasse: Gjennem Foredrag og Oplæsning have Disciplene modtaget en Fremstilling af den danske Litteraturs Historie fra Ingemann indtil 1870, hvilket Pensum atter er gennemgaaet i Examinatorier. En udførlig Fremstilling er der givet af Folkevisen. Som Grundlag for Undervisningen er Winkel Horns mindre Literaturhistorie benyttet. To Stile maanedlig. (Sand, 2 Timer.)

VI Klasse: Det samme som V Klasse. I en Særtime er det ifjor gjennemgaaede repeteret. (Sand, 3 Timer.)

Oldnordisk.

V Klasse: Wimmers Læsebog S. 1—36; sammes Formlære. (Kauffmann, 2 Timer.)

VI Klasse: Wimmers Læsebog S. 37—107 og 119—121 med Forbigaaelse af Versene i Gunlögs Saga. (Andersen, 1 Time.)

Latin.

I Klasse: Forchhammers Læsebog. Det vigtigste af Madvigs Formlære. (Sand, 6 Timer.)

II Klasse: Cornelius Nepos: Dion, Iphicrates, Chabrias, Timotheus, Datames, Epaminondas og Pelopidas. Trojels Stiløvelser, 1ste Afdeling I—XVIII, Stykkerne a, mundtlig og skriftlig. Formlæren er repeteret, Kasuslæren læst. (Andersen, 7 Timer.)

III Klasse: Cæsars galliske Krig, 1. og 2. Bog, Ovids Forvandlinger (Blochs Udvalg): Pentheus. Formlæren og Kasuslæren ere repeterede, Moduslæren læst. 1 Stil er skreven om Ugen, hvortil er benyttet Trojels Stiløvelser, Stykkerne c; de rettede Stile ere lærte udenad. (Andersen, 7 Timer.)

IV Klasse: Ciceros Tale for Roscius fra Ameria, Cæsars Gallerkrig, 1. og 2. Bog, Ovids Forvandlinger (Blochs Udvalg): Pentheus, Ino og Athamas, Cadmus' Forvandling og Perseus. Madvigs Sproglære repeteret. I Hjemmestil hver Uge og desuden 1 Stil skreven paa Skolen hver Maaned. Til at gjennemgaa de skrevne Stile og til mundtlig Stil er der anvendt 2 Timer om Ugen. (Andersen, 8 Timer.)

Til Aarsprøven opgives:

1. Cæsars Gallerkrig I, 1—9, og II.
2. Ciceros Tale for Roscius fra Ameria Kap. 1—30.
3. Ovid: Pentheus V. 1—79, og Perseus.

V og VI Klasse: Ciceros Tale for det maniliske Lovforslag og Lælius, Senecas Skrifter de providentia og de constantia sapientis, de 2 første Bøger af Horats' Oder (I, 13, 25, 36 og II, 5 ere oversprungne). Af Flemmers „Sølvalderens Forfattere“ er læst kursorisk S. 3—36, 66—80, 82—100, 102—129, 179—189 (ialt 75 Teubnersider). 1 Version om Ugen efter Whittes Opgaver. Statslivet er gennemgaaet efter Thomsens Lærebog. (Rektor, 6 Timer.)

V Klasse (særskilt): Livius' XXI Bog. (Rektor, 2 Timer.)

VI Klasse (særskilt): Horats' Satirer I, 4—9; Breve I, 1—10; II, 1—3. (Rektor, 1 Time.)

Til Afgangsprøven opgives:

1. Ciceros Taler mod Catilina I—II.
2. Ciceros Lælius.
3. Senecas Skrift de constantia sapientis.
4. Livius' XXI Bog.
5. Vergils Æneide, I Sang.
6. Horats' Oder I—II (undtagen I, 13, 25, 36; II, 5).
7. Horats' Breve II, 1—3.

Græsk.

III Klasse: Bergs Forskole (de græske Stykker). Xenophons Anabasis II, 1—2, 12. Bergs Formlære. (Kauffmann, 5 Timer.)

IV Klasse: Xenophons Anabasis: 3dje Bog, Homers Odysse: 6te Sang. Bergs Formlære. (Kauffmann, 4 Timer.)

V Klasse: Homers Iliade: Iste, 2den, 4de, 6te og 22de Sang (3076 Vers), Herodots 7de Bog Kap. 1—

120. Formlæren repeteret. Tregders Mythologi læst med Forevisning af Skolens Fotografisamling. (Kauffmann, 6 Timer.)

VI Klasse: Herodots Bog VI, 94—140, Lysias' Taler XVI, XXV, XXX og XXXI, Lukians „Hananen“, Platons Apologi; Homers Iliade XVII og XVIII, 1—477. De vigtigste Regler af Ordføjningslæren ere mundtlig indøvede. Tregders Mythologi er læst og repeteret med Forevisning af Skolens Samling af Fotografier efter antike Kunstværker. Det nødvendige af Tregders Literaturhistorie, samt af Christensens „Det græske Statsliv i Oldtiden“ Afsnittene om Sparta og Athen. (Rektor, 6 Timer.)

Til Afgangsprøven opgives:

1. Herodots Bog V—VI.
2. Lysias Taler XVI, XXV, XXX, XXXI.
3. Platons Apologi.
4. Lukians „Hananen“.
5. Homers Iliade XIII, XV—XVII, XVIII, 1—477.

Tysk.

I st. Klasse: Launys og Pios Læsebog (2det Opl.) S. 80—98 og S. 118—151. Efter Kapers Grammatik Formlæren med en Del Forbigaaelser. (Sand, 2 Timer.)

I Realklasse: Det samme som I st., i Læsebogen dog kun S. 80—98 og S. 118—143. (Sand, 2 Timer.)

II Klasse: Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser S. 82—131. Efter Kapers Grammatik Formlæren med enkelte Forbigaaelser. (Sand, 2 Timer.)

III Klasse: Samme Læsebog S. 188—246. I den poetiske Del følgende Digte: Smaadigtene S. 345—346 undtagen „das Gespenst“. Fremdeles „die Rehe“ (S. 347), „Hüon trifft Scherasmin“ (S. 349—52) „Herr Olaf“ (S. 352), „der Kaiser und der Abt“ (S. 358—

61), „Elegie auf ein Landmädchen“ (S. 362—63), Smaadigtene S. 364—67, „Hermann und Dorothea“ (S. 368—78), „der Handschuh“ (S. 384—85) og „der Tauercher“ (S. 385—88). Til Hjemmelæsning er brugt Gedichte und Märchen von W. Hauff, S. 53—134 og 288—316. Disciplene ere blevne prøvede 1 Time maanedlig i det, som de saaledes have læst paa egen Haand. Kapers Formlære. (Sand, 2 Timer).

IV Klasse: Kapers og Simonsens Læsebog for de højere Klasser, S. 276—344, 370—80, 385—90, 395—98. Kapers Grammatik. (Møller 2 Timer).

Fransk.

I st. Klasse: Pios Læsebog for Mellemlasser S. 22—74 (med Undtagelse af Nr. 12). Monrads Grammatik. (Møller, 4 Timer.)

I Realklasse: Pios Læsebog S. 22—68. Af Ahns praktiske Læsebog, 1ste Kursus, ere de danske Stykker S. 48—60 mundtlig indøvede og derefter nedskrevne paa Skolen. Monrads Grammatik er benyttet. (Kongsted, 4 Timer.)

II Klasse: Samme Læsebog S. 103—203. Samme Grammatik. (Møller, 3 Timer.)

III Klasse: Pios Lectures Françaises S. 1—30, 46—86. Garrigues' Grammatik. (Møller, 2 Timer.)

IV Klasse: Samme Læsebog S. 126—58, 200—40. Realisterne 1 Time særskilt. Samme Grammatik. (Møller, 2 Timer.)

V Klasse: Baruël og Michelsen, Prosastykker. Samme Grammatik. En Stil ugentlig. (Møller 3 Timer.)

VI Klasse: Samme Læsebog og Grammatik. To Stile ugentlig. (Møller, 4 Timer.)

Engelsk. (Bischoff.)

I Realklasse: Løkkes engelske Læsebog for Be-

gyndere S. 37—66. Listovs Elementarbog S. 1—22, skriftlig og mundtlig. Efter Løkke: short sentences udenad. Rosings Grammatik. (4 Timer.)

II Realklasse: Samme Bog S. 66—127. Listovs Elementarbog S. 22—45, skriftlig og mundtlig. Efter Løkkes: easy dialogues udenad. Rosings Grammatik. (4 Timer.)

III Realklasse: Sommerfelt, Nyeste engelske Forfattere i Udvalg S. 105—112, 124—138, 170—182, 210—226. Efter Løkke: easy dialogues udenad. 1 Version ugentlig efter Hansens og Magnussens Opgaver. Rosings Grammatik. (3 Timer.)

IV Realklasse: Af Hansens og Magnussens Læsebog opgives: Prosa S. 42—85, 207—217, 254—312, 321—33. Poesi S. 202—206, 217—231, 242—246. Kursorisk: Stykker af udvalgte Skizzer af Dickens og af nyeste eng. Forfattere i Udvalg af Sommerfelt. 1 Version ugentlig efter Hansens og Magnussens Opgaver. (4 Timer.)

V Klasse: Sommerfelt, Nyeste engelske Forfattere i Udvalg S. 170—182, 210—226. Listovs Elementarbog. Rosings Grammatik. (2 Timer.)

VI Klasse: Af Løkkes eng. Læsebog for Mellemklasserne opgives: S. 1—78, 88—111, 156—166, 179—190, 195—209, 226—237. Kursorisk: udvalgte Skizzer af Dickens og nyeste eng. Forfattere i Udvalg ved Sommerfelt. (2 Timer.)

Religion. (Kongsted.)

I Klasse (st. og R.): Balslevs Katekismus § 95—105 og 9—45. Assens større Bibelhistorie S. 78—160 med Forbigaaelse af 9de Afsnit. (2 Timer.)

II Klasse (st. og R.): Samme Bøger. Katekismus § 72—94 og § 106 til Enden af Bogen. Bibelhistorie S. 160—234. (2 Timer.)

III Klasse (st. og R.): Samme Bøger. Katekismus § 1—94 og 106 til Enden af Bogen. Bibelhistorie S. 1—69 og 114—245. (2 Timer.)

IV Klasse (st. og R.): Apostlenes Gjerninger og Pauli 2 Thessalonicenserbreve ere oplæste og forklarede. Oldtidens Kirkehistorie er gjenmemgaaet i Brudstykker. (1 Time.)

V og VI Klasse: Johannes Evang. 13. Kap. til Enden og Galaterbrevet ere oplæste og forklarede. En samlet og udførlig Fremstilling af Danmarks Kirkehistorie fra 1746—1860 og af den danske Kirkes Grundlæggelse. (1 samlet Time.)

Historie.

I st. Klasse: Blochs Lærebog for Realskoler, 1ste Del, forfra til Forliget i Verdun. (Lind, 2 Timer.)

I Realklasse: Samme Lærebog forfra indtil det frankiske Rige. (Kauffmann, 2 Timer.)

II Klasse: Efter samme Lærebog: Middelalderen og den nyere Tid indtil „Tyskland efter 1815“ med Forbigaaelse af Nordens Historie. (Kauffmann, 3 Timer.)

III st. Klasse: Samme Lærebogs 2den Del fra S. 206. Thriges Nordens Historie indtil 1448. (Lind, 2 Timer.)

III Realklasse: Efter samme Lærebog Afsnittet om Nordens Historie samt Verdenshistorien fra Julirevolutionen indtil vore Dage. (Sand, 3 Timer.)

IV st. Klasse: Thriges Nordens Historie indtil 1850. (Lind, 2 Timer.)

IV Realklasse: Blochs Lærebog for Realskoler repeteret. (Sand, 3 Timer.)

V Klasse: Thriges Oldtids-Historie; Verdenshistorien fra 476 til 1789 efter Blochs Lærebog for Realskoler. (Lind, 3 Timer.)

VI Klasse: Thriges Oldtids-Historie og Nordens

Historie; Verdenshistorien fra 476 efter Blochs Lærebog for Realskoler. (Lind, 3 Timer.)

Geografi. (Koch.)

I Realklasse: Efter Granzows Geografi Nr. 2: Den fysiske Geografi, og af den politiske Geografi: Evropa til Italien. (2 Timer.)

I st. Klasse: Som I Realklasse. (2 Timer.)

II Klasse: Efter Velschows Bog: Østrig, Staterne paa Balkanhalvøen, Asien og Afrika. (2 Timer.)

III Klasse: Samme Bog: Afrika, Amerika og Avstralien. (1 Time.)

IV Klasse: Repeteret hele Geografien efter samme Bog. (2 Timer.)

Naturhistorie. (Koch, hver Klasse 2 Timer.)

I Realklasse: Efter Lützens Bog Nr. 2: Koldblodige Hvirveldyr, Leddyr og egentlige Bløddyr.

I st. Klasse: Som I Realklasse.

II Klasse: Samme Bog: Hvirveldyr, Bløddyr.

III Klasse: Samme Bog: Bløddyr og Mennesket. Efter Vaupells Botanik 1ste og 3dje Afsnit.

IV Klasse: Repeteret Zoologien og Botaniken efter de nævnte Bøger.

Arithmetik og Regning.

I Klasse (st. og R.): De 4 Regningsarter efter Hauschultz's elem. Arithmetik; Ligninger af 1ste Grad med 1 ubekjendt. (Hauschultz, 2 Timer med hver Klasse.) Regning: Med Afbenyttelse af Chr. Hansens Regnebog, 2den Del, er der regnet Opgaver af almindelig blandet Art, Gjennemsnitsregning og Delingsregning. (Kongsted, 2 Timer med hver Klasse.)

II Klasse: Decimalbrøk efter Hauschultz's Arithmetik; Bogstavregning, Potens, Ligninger af første Grad med en og to ubekjendte og Proportioner efter Jul. Petersens Arithmetik. I praktisk Regning er indøvet Gjennemsnitsregning, Delingsregning, omvendt og sammensat Forhold, samt Rentesregning. (Lind, 4 Timer.)

III Klasse: Decimalbrøk, Proportioner, Potens, Rod, Ligninger af 1ste og 2den Grad efter Jul. Petersens Arithmetik og Algebra; praktisk Regning 1 Time om Ugen efter Hansens Regnebog, 3dje Del, til Udmaaling af Flader. (Hauschultz, 3 Timer.) Realafdelingen har desuden haft 1 særskilt Regnetime. (Hauschultz.)

IV Klasse: Det forlangte Pensum med Benyttelse af Jul. Petersens Lærebog, matematiske Opgaver fra det første Examenstrin ved A. Steen og Hansens Regnebog. (Hauschultz, 3 Timer.) Realafdelingen har desuden haft 1 særskilt Regnetime. (Hauschultz.)

Geometri.

I st. Klasse: Geom. Tegning som Indledning til Geometrien. (Hauschultz, 1 Time.)

I Realklasse: Som I st. Klasse.

II Klasse: Jul. Petersens elementære Plangeometri, de to første Kapitler. (Lind, 2 Timer.)

III Klasse: Jul. Petersens Plangeometri, 3dje Kapitel til Cirkelperiferiens Deling, samt 4de Kapitel; 1ste og 2det Kapitel repeterede. (Hauschultz, 2 Timer.)

IV Klasse: Det forlangte Pensum med Benyttelse af Jul. Petersens Lærebog og math. Opgaver fra det første Examenstrin ved A. Steen. (Hauschultz, 2 Timer.)

V Klasse: I første Halvaar og de første Maaneder af 2det er anvendt 1 Time om Ugen til Trigonometri og Stereometri. (Hauschultz.)

Naturlære.

III Realklasse: Schmidts mindre Lærebog indtil Stykket om Magnetismen. (Lind, 3 Timer.)

IV Realklasse: Det forlangte Pensum efter samme Lærebog. (Lind, 2 Timer.)

V Klasse: Schmidts mindre Lærebog til Elektriciteten. (Hauschultz, 2 Timer.)

VI Klasse: Schmidts Naturlære til Lyden og Jørgensens Astronomi. (Hauschultz, 3 Timer.)

Tegning.

III og IV Realklasse have, hver for sig, haft geom. Tegning 1 Time om Ugen, anvendt til forskellige plangeometriske Konstruktioner. (Hauschultz.)

Ligeledes er meddelt Undervisning i Frihaandstegning i I og II Realklasse i 2 Timer, i III og IV Realklasse i 1 Time ugentligt, hvorved Helsteds Tegnehefter og Hetschs store Fortegninger ere benyttede. (Koch.)

Sang.

De i Sangundervisningen deltagende Disciple (55) have været delte i 4 Hold, Begyndere (8), Sopraner (22), Alter (11), Tenorer og Basser (14), af hvilke hvert har faaet 2 Timers Undervisning om Ugen, idet de 4 Stemmer have haft 1 fælles Time.

Gymnastik. (Rømeling.)

Øvelserne ere foretagne overensstemmende med Indbydelsesskriftet for 1882 S. 27 og 1884 S. 30.

Svømning.

Af de 76 Disciple, der deltog i Svømmeundervisningen, vare 49 Frisvømmere (200 Alen).

Skydning.

I denne Øvelse have ialt 32 Disciple deltaget.

Der har været skudt 14 Gange med følgende Resultat:

Antal Disciple.	Afstand, Alen.	Antal			Points.	
		Skud.	Points.	Træf- fere.	Total- sum.	Gjennem- snit.
24	100	212	455	191	646	3
31	300	1177	1526	1000	2526	2,1
Sum af Skud paa begge Afstande		1389	1981	1191	3172	2,3

Udfaldet af Præmieskydningen den 4de Juli f. A. var følgende:

Discipel J. V. Møldrups . . 23 Points: første Præmie.
 — O. Gøtzsche 22 — anden —
 — F. M. Hvass 20 — tredje —

B. Forberedelsesskolen.

Dansk.

I Klasse: Matzens Læsebog, 1ste Del. Øvelser i Oplæsning, Stavning, Analyse og Gjenfortælling. 2 Gange om Ugen Diktat. (Lærer R. C. Andersen, 8 Timer.)

II Klasse: Pios og Wimmers Læsebog for de lavere Klasser er benyttet til Oplæsning. Stadig Øvelse i Grammatik og i at analysere den enkelte Sætning; Bojesens Bog er benyttet som Ledetraad. En Del Digte ere lærte udenad. 2 Stile om Ugen, dels Diktat, dels (senere paa Aaret) Oversættelse fra Tysk og Gjenfortælling. (F. J. Møller, 5 Timer.)

III Klasse: Samme Læsebog er benyttet til Oplæsning og Analyse. Af Bojesens Sproglære ere læste

Afsnittene om Pronominerne, om det regelmæssige Verbums Bøjning og om Hoved- og Bisætninger. 2 Stile om Ugen, Gjenfortælling efter Lefoliis Fortællinger og Sagaer. (Rektor, 5 Timer.)

Tysk.

I Klasse: Hallagers Læsebog for Begyndere S. 1—24. I Grammatiken er indøvet Bøjningen af Artiklerne, af de bag i Bogen opstillede substantiviske Bøjningsmønstre, samt af Hjelpeverberne og det regelmæssige Verbum, med Forbigaaelse af Konjunktiv. (Sand, 2 Timer.)

II Klasse: Samme Bog S. 63—87, 149—166 (41 Sider); hele Formlæren er indøvet efter samme Bog. (Rektor, 4 Timer.)

III Klasse: Launys og Pios Læsebog for de lavere Klasser S. 67—79, 85—98, 118—151 (57 Sider). Det vigtigste af Formlæren (dog ikke Kjønsregler) efter Kapers Sproglære. Desuden opgives til Aarsprøven det i II Klasse læste, nemlig Hallagers Læsebog S. 72—87, 141—166 (40 Sider). (Rektor, 3 Timer.)

Fransk.

III Klasse: Ahns praktiske Lærebog ved Arlaud, 1ste Kursus, 1ste Afdeling, Stykkerne 1—122, saavel de danske som de franske Stykker; 2den Afdeling: Stykkerne 70—80. En Stil om Ugen efter de danske Stykker i Lærebogen. Hjelpeverberne og de regelmæssige Verber i Aktiv. (Overl. Andersen, 5 Timer.)

Religion.

I Klasse: Balslevs Bibelhistorie, det gamle Testamente; nogle Salmer ere lærte udenad. (R. C. Andersen, 3 Timer.)

II Klasse: Balslevs Bibelhistorie, det ny Testa-

mente; Luthers lille Katekismus til Sakramenterne. Salmes. (Samme, 2 Timer.)

Historie.

I Klasse: V. Klausens større Danmarkshistorie S. 1—53. (Sand, 2 Timer.)

II Klasse: Samme Bog fra Valdemar d. store til Kristian VI, samt af Norges Historie forfra til Kalmarunionen. (F. J. Møller, 3 Timer.)

III Klasse: Hele Nordens Historie efter samme Bog med enkelte Udeladelser. (F. J. Møller, 4 Timer.)

Geografi.

I Klasse: Granzows lille Geografi: af Indledningen kun læst Verdensdelene og Verdenshavene; fremdeles Evropa undtagen Mellemevropa, men kun det allervigtigste. (Overlærer Andersen, 2 Timer.)

II Klasse: Granzows lille Geografi: læst Nord-Øst-Syd- og Vestevropa, altsaa indtil Mellemevropa (Side 43—88). (R. C. Andersen, 2 Timer.)

III Klasse: Thriges mindre Lærebog læst og repeteret helt igjennem. (Samme, 3 Timer.)

Naturhistorie.

III Klasse: Lützens mindre Lærebog, Pattedyr og Fugle. (Overlærer Koch, 2 Timer.)

Regning.

I Klasse: De 4 Regningsarter efter Tavleregningsopgaver I af Rasmussen og Thorbjørnsen. Tavleregning 3—4 Timer, Hovedregning 1—2 Timer. (R. C. Andersen, 5 Timer.)

II Klasse: De 4 Regningsarter i benævnte Tal og Reguladetri efter Chr. Hansens Regneopgaver, 1ste Del. 1 Time om Ugen Hovedregning. (Adj. Andersen, 5 Timer.)

III Klasse: Regning med Brøk; Chr. Hansens Regneopgaver, 2den Del, forfra til blandede Opgaver III, foruden andre Opgaver. Der er lagt særlig Vægt paa Forkortning. Tabeløvelser. (Overl. Hauschultz, 4 Timer.)

IV. Optagelsesprøverne.

A. Den lærde Skole.

Forinden Nogen kan optages som Discipel i en lærd Skoles 1ste (nederste) Klasse, har han (kgl. Anordn. af 5te Avgust 1871 og 16de Juni 1882) at underkaste sig en Prøve, ved hvilken der fordres:

1. i Modersmaalet: dels Oplæsning af et Stykke af en dansk Læsebog eller Forfatter i Forbindelse med Analyse, ved hvilken kræves sikkert Kjendskab til det vigtigste af Grammatikken, især til Ordklasserne, Ordenes Bøjning og den enkelte Sætnings Dele, dels saavel en skriftlig med antagelig Sikkerhed i Retskrivning og Skilletegnes Brug nedskreven Gjengivelse af et to Gange forelæst Stykke, som en ikke for let Diktatstil, hvilke to skriftlige Arbejder tillige bedømmes som Prøveskrift;

2. i Tysk: det vigtigste af Formlæren og en mundtlig Oversættelse fra Tysk til Dansk af et Stykke i et læst Pensum, der mindst maa udgjøre 100 almindelige Oktavsider;

3. i Fransk: det vigtigste af den regelmæssige Formlære og 50 Oktavsider af en Læsebog (til Realklasserne kræves dog kun et fremmed Sprog; men da vil Almindelig Forberedelsesexamen i sin Tid ogsaa

kun kunne tages med to fremmede Sprog og giver ikke Adgang til at indstille sig til den ved Landbohøjskolen foreskrevne Prøve for Skovbrugselever eller til Adgangsexamen i Mathematik ved den polytekniske Læreanstalt, med mindre man bagefter underkaster sig en særlig Prøve i det tredje Sprog);

4. i Geografi: en Oversigt over hele Geografien efter en kortere Lærebog;

5. i Historie kræves kun Danmarks Historie, men i samme Udstrækning som opgives til fjerde Klasses Hovedexamen;

6. i Religion: Bibelhistorie i kort Begreb og Hovedstykkerne af Luthers lille Katekismus;

7. i Naturhistorie: Pattedyr og Fugle efter en kortfattet Lærebog;

8. i Regning: Færdighed i praktisk Regning saavidt, at alle Regninger med hele og brudne Tal kunne udføres sikkert og bringes i Anvendelse paa simple praktiske Opgaver som dem, der pleje at henføres under Regula de Tri.

B. Forberedelsesskolen.

Til Optagelse i I Forberedelsesklasse kræves: Tydelig Oplæsning af latinsk og gotisk Skrift, Stavning af lettere Ord, Evne til at omgaas Pen og Blæk med nogenlunde Renlighed, den lille Tabel, lidt Addition og Subtraktion.

VII. Skolens Beneficier.

I. De af Skolens Beneficier, der bortgives af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, ere for indeværende Skoleaar tildelte følgende:

1. Fri Undervisning og højeste Stipendium (100 *ℳ*), at oplægge: S. Nielsen, J. P. Andersen og R. A. Rasmussen.

2. Fri Undervisning og mellemste Stipendium (70 *ℳ*), at oplægge: J. A. Johansen, N. J. F. Jensen, J. C. Sennels og V. Schönau.

3. Fri Undervisning og laveste Stipendium (40 *ℳ*), at oplægge: K. J. Würgler, J. V. Møldrup, P. K. Gam, C. Th. N. Kjær og A. J. P. Nielsen.

4. Fri Undervisning: J. P. N. Colind, N. B. Kjølsest, M. V. Thun (fra 19de Avg. 1885), C. Fink-Jensen (fra 19de Avg. 1885) og C. V. Jørgensen.

5. Undervisning for nedsat Betaling og laveste Stipendium (40 *ℳ*), at udbetale: K. Møller, H. B. Brøndum, J. Fink-Jensen, P. F. Jensen.

6. Laveste Stipendium (40 *ℳ*), at udbetale: E. J. Ehlers.

7. Det Blichfeldtske Legat (*ℳ* 99,15): O. M. Hofman (Bang).

8. Det Fosieske Legat (*ℳ* 10,40) blev for 1885 tildelt Student N. E. K. Hartz.

II. Af Administrationen for de Brock-Bredalske Legater blev for 1885 Stipendiet efter Fundatsens § 8 tildelt Disciplene J. P. Andersen, V. Schönau og J. C. Sennels med *ℳ* 20,94 til hver. Stipendierne efter § 9 (128 *ℳ*) og § 10 (148 *ℳ*) tildelt henholdsvis Studenterne N. C. Ilsøe og N. E. K. Hartz.

Som Flidsbelønninger efter § 11 erholdt:

1. S. Nielsen: Sigurd Møller, Kortfattet Kunsthistorie.
2. J. P. Andersen: Oehlenschlägers Tragedier, Udv. ved Liebenberg.
3. R. A. Rasmussen: Den ældre Edda, oversat af H. G. Møller.

4. K. J. Würgler: Oehlenschlägers Nordens Guder, ved Liebenberg.
5. J. C. Sennels: Oehlenschlägers Heltedigte og Sægaer, ved Liebenberg.
6. V. Schönau: Homers Iliade og Odysse, oversat af Wilster.
7. A. J. P. Nielsen: Danmarks Folkeviser, Udv. ved S. Grundtvig.
8. H. P. Jørgensen: Bj. Bjørnsen, Synnøve Solbakken.
9. A. E. Jacoby: Danske Folkeæventyr, ved S. Grundtvig.
10. A. P. Andersen: Oehlenschlägers Aladdin, ved Liebenberg.
11. E. O. Langballe: Holbergs Komedier, Folkeudg. ved Liebenberg.
12. F. Rose: C. Bernhard, Gamle Minder.

III. Det Nis Nissenske Legat samt Discipel Hans Bojes Mindelegat (Indbydelsesskrift 1885, S. 41) bortgives af Skolens Lærerforsamling.

Af det i December Termin 1885 til Raadighed staaende Rentebeløb af det Nis Nissenske Legat, *Nr.* 1076,85, deltes den ene Femtedel (*Nr.* 215,37) i:

1. 1 Portion paa 50 *Nr.*, der tillagdes: E. J. Ehlers.
2. 1 Portion paa *Nr.* 45,37. der tillagdes: K. Møller.
3. 1 Portion paa 40 *Nr.*, der tillagdes: V. C. V. Stilling.
4. 8 Portioner paa 10 *Nr.*, der tillagdes: S. M. Westergaard, A. Hoffmeyer, A. E. Jacoby, H. P. Jørgensen, E. O. Langballe, A. Mogensen, J. F. H. von Folsach og C. M. Hornbech.

De 4 Femtedele deltes i:

1. 1 Portion paa *Nr.* 71,48, der tillagdes: P. K. Gam.
2. 2 Portioner paa 60 *Nr.*, der tillagdes: J. V. Møldrups og K. J. Würgler.
3. 6 Portioner paa 60 *Nr.*, der tillagdes: J. P. An-

dersen, S. Nielsen, V. Schønau, J. C. Sennels, A. J. P. Nielsen og N. A. E. Schmidt.

4. 1 Portion paa 50 \mathcal{R} , der tillagdes: R. A. Rasmussen.

5. 6 Portioner paa 40 \mathcal{R} , der tillagdes: N. J. F. Jensen, J. A. Johansen, C. Th. N. Kjær, J. P. N. Colind, J. Fink-Jensen og A. P. Andersen.

Renten af Discipel Hans Bojes Mindelegat for 1886 blev paa hans Fødselsdag, den 15de Maj, tillagt hans tidligere Klassekammerat A. Mogensen.

Entlediget Sognepræst L. T. F. Ravn paa Sejerø (Indbydelsesskrift 1882, S. 36 flgg.) har atter i Aar under 22de Maj 1886 skjænket Skolen en Gave af 55 Kroner, der ønskes anvendte til trængende Disciples Fornødenhed og Nytte paa den Maade, som af Skolens Rektor og Lærere skjønnes at være mest hensigtsmæssig. For denne Gave modtager han herved Skolens Tak.

VIII. Udtog af Skolens Regnskab.

	Indtægter:	\mathcal{R}	Ør
Beholdning fra forrige Finansaar		3900	83
Tiende og Indtægter efter Fradrag af Skatter . . .		3796	40
Fra St. Mortens Kirke		240	"
Rente af Skolens Formue		80	"
Skolekontingenter		11029	"
Forskjellige ubestemte og ekstraordinære Indtægter		48	"
Tilskud fra den almindelige Skolefond		25400	"
		<hr/>	
		44494	23

	Udgifter:		
Lønninger til Skolens faste Lærere		24476	99
Til Inspektør og Bibliothekar		300	"
		<hr/>	
	Lateris	24776	99

	<i>ℳ</i>	<i>Ør</i>
Transport	24776	99
Pedellens Løn.	351	”
Godtgjørelse til Lærere for Andel i Skolepengene.	1248	”
For Timeundervisning.	2437	20
Pensioner.	3916	3
Tilskud til Bibliotheket og videnskabelige Apparater foruden dets egne Indtægter (116 <i>ℳ</i>)	899	95
Bygningernes Vedligeholdelse	5473	89
Inventariet.	792	6
Brændsel.	1006	10
Belysning.	125	54
Skatter og Afgifter (kommunale).	322	70
Regnskabsføring	600	”
Rengjøring	403	31
Porto, Protokoller, Skrivematerialier, Afskrivning .	114	11
Programmer og Skolehøjtideligheder.	357	62
Andre Udgifter.	104	65
Til Øvelser i Riffelskydning.	180	25
	43119	40

IX. Skolens Samlinger.

A. Bibliotheket.

Siden forrige Indbydelsesskrift udkom, er Bibliotheket blevet forøget med de nedenfor anførte Skrifter. Af disse er en betydelig Del skjænket Skolen af Hr. Cand. jur. Fischer og Hr. Materialist W. Müller, idet de have givet Skolen Tilladelse til at udtage, hvad den havde Brug for, af deres afdøde Fædres, henholdsvis Etatsraad, Borgmester Fischers og Pastor emer. N. Müllers Bogsamlinger. For disse Gaver bedes d'Hrr. at modtage Skolens Tak. De af Hr. Fischer skjænkede Bøger ere mærkede med 1, de af Hr. Müller med 2 Stjærner.

Iøvrigt er ved Tidsskrifter kun anført den afsluttede Aargang. Hvor Aarhundredet ikke er tilføjet, er det 18—; hvor Trykkestedet er udeladt, er det Kjøbenhavn. Hvor der mangler Hylde- og Løbenummer, er Bogen endnu ikke bleven forsynet dermed.

Publikums Opmærksomhed henledes paa, at Bibliotheket (med Undtagelse af dansk Skjønliteratur) er tilgængeligt for alle, og at Bibliothekaren, Adjunkt Sand, i Reglen er at træffe i Bibliotheket hver Tirsdag Kl. 1—2.

I. Tidsskrifter. Lærde Selskabers Skr. Blandede Skr.

Tilskueren for 1885. 15 2.

*Nord og Syd. Et Maanedsskr., ved M. Goldschmidt. 11 Bd. 48—55. 16 1—11.

Literarisches Centralblatt for 1885. Leipzig. 18 16.

Letterstedtske Tidsskr. for 1885. Stockholm. 7 11.

Videnskabernes Selskabs Forhandlinger. 1883 Nr. 3, 1884 Nr. 1—3, 1885 Nr. 1—2.

Revue d. deux mondes for 1885. Paris. 215 10—15.

F. L. Mynster. Biskop Laubs Levned. Breve I. 85.

**Efterladte Breve til J. P. Mynster. 62. 14 40.

*L. Daa. Breve fra Danske og Norske, især i Tiden nærmest Adskillelsen. 76. 50 13.

II. Literaturhistorie.

Bruun. Meddel. fra det st. kgl. Bibl. B. 3. H. 10.

P. Hansen. Illustr. dansk Literaturh. H. 14—22.

P. L. Møller. A. Oehlschläger. Et Erindringsblad. 76. 33 1.

Skovgaard. Hovedpunkterne af Danmarks ældre Literaturhist. Prg. Nykj. 85.

O. Borchsenius. To Digtere (Bredahl og Kaalund). 86. 33 1.

Halvorsen. Norsk Forfatterlexikon. H. 10—12. Christiania.

F. Jönsson. Krit. Stud. over Skjaldekvad. (Disp) 84. 228 46.

III. Sprogvidenskab.

Landmark. Pronominerne. Prg. Aalesund 84.

C. Berg. Græsk-Dansk Ordbog til Skolebrug. 2den forkort. Udg. 85. L.

- Voss. Om Konjugationssystemet i Latin. Prg. Aalesund 83.
 Zander. De relatione pronominali ea quae est per quod et
 id quod. Pr. Lund 85.
 S. Benzon. Dansk-fransk Fraseologi. 86. L.
 O. Jespersen. Kortfattet eng. Gramm. 85. 185 36.
 Lindkvist. Den moderna engelskans Komparativsatser. Prg.
 Linköp. 85.
 Brekke. Eng. Læsebog. Kristiania 85. 185 38.
 Suppl. til islandske Ordbøger. Prg. Reykj. 1883—84, 84—85.
 K. Schneekloth. Dansk Gramm. til Skolebr. 79. 38 57.
 E. von der Recke. Dansk Verslære i kortfatt. Fremstill. 85.
 28 58.
 Fenger. Danske Læsestykker II. Aarhus 85. L.
 D. H. Wulff. Dansk Læsebog III. 4de Opl. 85. 28 56.
 Grimm. Tysk Lexikon. Bd. 6, H. 14—15. Bd. 7, H. 7. Bd.
 4, Abth. 1, H. 2, Lief. 7.
 V. Schmidt Phiseldeck. Tyske Ord til Udenadslæren. 85.
 194 21.
 Duden. Vollst. orthogr. Wörterbuch für die Schule. Leipzig
 86. L.
 C. A. Nissen. Forsøg til en nederhøjtysk Syntax (Disp.). 84.
 184 22.

IV. Nationalliteratur.

- Demosthenes's olynthiske Taler og Taler imod Konon. Udg. til
 Skolebrug af K. Hude. 85. 96 31.
 F. C. B. Dahl. Platons Menon, overs. og oplyst med Anm.
 84. 120 30.
 Lolin. De præpositionum usu apud Aeschylum. Prg. Norr-
 köp. 85.
 E. Flemmer. Udvalg af Sølvalderens Forf. Til Skolebrug. 53.
 162 4.
 *Am. Achard. Histoire d'un homme. Paris 73. 184 11.
 *A. Dumas fils. La boîte d'argent. Paris 58. 184 7.
 *A. Dumas. Mémoires d'une aveugle. Paris 62. 184 8.
 *H. Conscience. Les drames flamands. Paris 66. 184 9.
 *Edm. About. Le Turco. Paris 66. 184 10.
 *V. Cherbuliez. Méta Holdenis. Paris 73. 184 12.
 *J. Janin. Un coeur pour deux amours. Paris 70. 184 13.
 *Méry. Ursule. Paris 71. 184 14.
 Calderon de la Barca. Cyprianus. Overs. af A. Richter. 85.
 197 16.

- H. Wesenberg. The sad fortunes of the reverend Amos Barton af G. Elliot. Udg. til Skolebrug. Kristiania 85. 185 36.
 Sunbeam Stories by the autor of (the) „A Trap to catch a Sunbeam“. Leipz. 63. 185 37.
- *Ouida. Tricotrin I—II. Leipz. 70. 185 43.
 *Rita. An Autobiography. Leipz. 59. 185 39.
 *The autor of „still waters“. Maiden Sisters. Leipz. 59. 185 41.
 * — „John Halifax, gentleman“. Hannah I—II. Ibid. 71.
 *Whyte Melville. Contraband. Leipz. 71. 185 40.
 * — Uncle John I—II. 74. 185 44.
- Heines Werke. Bd. 1—4. Hamburg.
- R. J. Holm. Mundsmag af den ældre Edda. Odense 86. 14 32.
 J. Müller. Fortæll. Digte af danske Forf. Samlede. L. Regenslinden. Minder fra dens Hundredaarsfest d. 1. Juni 85. 85. 14 32.
- S. Grundtvig. Danmarks gamle Folkeviser. Bd. 1—5. 53—77. 16 12—16.
- N. F. S. Grundtvig. Poet. Skr. Bd. 6. 85. 32 27.
- H. V. Kaalund. Et Foraar. 5te Udg. 77. 33 33.
 — En Eftervaar. 3die Udg. 82. 33 33.
 — Fuivia. 3die Udg. 84. 34 34.
- Joh. Ewalds samtl. Skr. Ved Liebenberg. Bd. 1—8. 50—55. 34 1—4.
- J. H. Lorck. 75 Aar. 85. 33 35.
- C. Hauch. Lyr. Digte. 2den Udg. 54. 33 36.
 — Lyr. Digte og Romancer. 2den Edg. 62. 33 37.
- Holbergs Komedier. Jubeludg. H. 17—25.
- Drachmann. Alkibiades. 86. 33 33.
- H. Ibsen. Fru Inger til Østraat. 74. 188 19.
 -- Kongsemnerne. 6te Opl. 83. 188 19.
 -- Hærmænd. paa Helgel. 85. 188 19.
 -- De Unges Forbund. 5te Opl. 83. 188 20.
 — Gildet paa Solhaug. 83. 188 20.
 -- Kjærligh.s Komædie. 5te Opl. 84. 188 20.
 -- Et Dukkehjem. 3dje Opl. 80. 188 21.
 -- Gjengangere. 81. 188 21.
 -- Vildanden. 84. 188 21.
 -- Brand. 10de Opl. 85. 188 22.
 -- Per Gynt. 6te Opl. 85. 188 22.
 -- Samfundets Støtter. 2det Opl. 77. 188 23.
 — Catilina. 2det Opl. 75. 188 23.
 -- Digte. 4de Opl. 74. 188 24.

- Bjørnstjerne Bjørnson. Fortællinger. 3dje Udg. B. 1—2. 81.
 188 25—26.
 — Digte og Sange. 2den Udg. 80. 188 27.
 — Arnljot Gelline. 3dje Udg. 84. 188 28.
 — De Nygifte. 9de Udg. 84. 188 28.
 — Marie Stuart. 3dje Udg. 67. 188 38.
 — En Hanske. 83. 188 29.
 — Over Ævne. 1ste Stykke. 83. 188 29.
 — En Fallit. 2den Udg. 78. 188 29.
 — Kongen. 3dje Udg. 85. 188 29.

V. Klassiske Oldtidsvidenskaber.

- Udsigt over det philol.-hist. Samfunds Virksomhed. Okt. 82
 til Okt. 84. 85. 14 32.
 Nord. philol. Tidsskr. Bd. 7, H. 1—2.
 Daremberg. Antiquités. H. 10. Paris 86.
 Lagergren. En Dag i Rom för 2000 Aar sedan. Prg. Hernö-
 sand 85.

VI. Historie.

- Hattenroth. Trachten. Lief. 12—13. Stuttg.
 Hist. Tidsskr. Bd. 5, H. 1—3.
 Personallist. Tidsskr. for 1885. 49 22.
 *Dr. Bonifacius. Lægekongressens Heroer. 84. 48 35.
 G. Bricka. Lærebog i Hist. i fragm. Fremstill. 3dje Udg. 85.
 50 11.
 M. Duncker. Gesch. des Alterthums IX. (O. m. T. Neue
 Folge 2.) Leipz. 86. 50 26.
 Lieblein. Gammelægyptisk Relig. III. Christiania 85. 14 37.
 Curtius u. Kaupert. Atlas von Athen. Berlin 1878. L.
 F. C. Granzov. Vort Aarhundrede. Bd. 1. 84. 50 7.
 Dalström. Den store Revolutions og det 19de Aarh.s Hist.
 86. 50 25.
 Wengelburger. Geschichte der Niederlande. Bd. 2. (Gesch.
 d. eur. St. 346.) Gotha 86. 67 8.
 d'Hérisson. Paris under Belej. 1870—71. Overs. af Müller.
 Christiania 85. 50 21.
 *F. S. Bamberg. Geschichte der Februar-Revolution u. des ersten
 Jahres der französischen Republik von 1848. Mit den Porträts von
 Cavaignac, L. Blanc u. Lamartine. Braunschweig 48. 50 12.
 R. Petersen. Georg Forster. 85. 50 10.

- A. Huber. Geschichte Oesterreichs II. (O. m. T.: Gesch. d. eur. Staaten von Heeren etc. Lief. 46, Abth. 1.) Gotha 85.
- J. Cajo. Gesch. Polens (O. m. T.: Gesch. der eur. Staaten. Bd. 47, Abth. 1.) Gotha 86. 6 7.
- Kbhvs. Diplomatarium. Ved O. Nielsen. Bd. 7, H. 1. 85.
- *Saml. til Fyens Hist. og Topogr. H. 1—4. Odense 59—61. 50 20.
- Rosenberg. Nordboernes Aandsliv. Bd. 3, H. 2.
- Danske Magazin. Bd. 6, H. 2—3.
- Meddel. fra Krigsarkiverne. Bd. 2, H. 4.
- Erslev. Aktstykk. til Rigsraadets og Stændermødernes Hist. Bd. 1, Slutn. 85. 48 37.
- Y. Nielsen. 1814. Det første overordentl. Storting. Aktstykker. Kristiania 86. 50 28.
- *N. F. S. Grundtvig. Prøver af Snorre og Saxo i en ny Oversætt. till. et Ord til Danske og Norske. 15. 48 35.
- Aarb. for nord. Oldk. for 1885. 231 19.
- *Oldskriftselskabet. Kongehøjene i Jellinge og deres Undersøg. eft. kgl. Befal. 1861. Med Tvl. og Kemityp. 75. 234 s.
- Stenersen. Myntfundet fra Græslid i Thydalen. Prg. Stockh. Univ. 81. 234 7.
- E. Holm. Danmarks-Norges indre Hist. under Enevælden fra 1660—1720. Bd. 1 og Bd. 2, H. 1. 85—86.
- A. Heise. Familien Rosenkrantz' Hist. Bd. 2. 82. 49 2.
- Gjødesen. Ivar Hvitfeldt. 85. 48 35.
- *O. Vaupell. Krigen 1848—50. 3 Bd. 62—67. 50 17—19.
- F. Smith m. fl. Den danske Lægestand. 5te Udg. 85. 49 25.
- F. C. Hundrup. Stamtavle over Matth. Niensens Descendenter. 75. 48 35.
- O. Lütken. De Danske paa Schelden (1808—9). 85. 48 35.
- **A. Fabricius. Ill. Daumarkslust. for Folket. 2 Bd. 54—50. 50 22—23.
- Chr. Bruun. Kay Lykke. 86. 50 27.
- K. Erslev. Danmark-Norges Len og Lensmænd 1596—1660. 86. 48 38.
- Troels Lund. Danmark-Norges Historie i Slutn. af det 16de Aarb. I. Indre Hist., B. 7: Dagligt Liv, Aarlige Fester. 85.
- C. Brasch. Griffenfeldts Kjærl. til Charl. Amél. de la Trémouille. 85. 50 24.
- O. Nielsen. Kbh. i Aarene 1536—1660. Bd. 2, H. 3—4.
- Bruun. Kjøbenhavn. H. 1—9.
- Thorsøe. Frederik VII's Hist. H. 21—28.

- Wahl. Chr. Niensens Slægtebog. H. 6.
 C. F. Bricka. Kancelliets Brevbøger (1551—55). I. 85.
 *E. Sundt. Beretn. om Fante- eller Landstrygerfolket i Norge.
 Christi. 52. 50 16.
 *E. G. Geijer. Konung Gustaf Wasas och hans söners hist.
 Stockh. 36. 50 14.
 *M. von Arnholtz. Gustaf Adolfs Deltagelse i 30-Aarskrigen.
 Efter H. von Bülow. Helsingør 34. 50 15.

VII. Theologi.

- Theol. Tidsskr. Bd. 2. 85. 217 2.
 C. H. Scharling. Aand og Sandhed. (En Universitetstale. 85.
 14 32.
 *Pascal. Tanker. Oversatte af W. F. de Coninck. 66. 265 39.
 * — Breve, Afhandl. og Samtal. samt hans Levnedbeskr. ved
 Fru Perier. Overs. af de Coninck og T. Sundbye. 68.
 265 40.
 **N. E. Balle. De kraftigste Virkn. af Jesu livsal. Lære. Tale
 ved Forf.s Indvielse til Biskop. Med Forf.s Levnedbeskr.
 1783. 266 32.
 **H. N. Clausen. Det evang. Kirkelivs Nutid og Fremtid. 59.
 266 38.
 J. Martensen. Mindre Taler og Skr. af Biskop H. Martensen
 samt en Oversigt over sammes Forfattervirks. 85. 264 12.
 **Chr. Bastholm. N. T., overs. og oplyst med Anm. Bd. 2
 1780. 258 42.
 **N. E. Balle. Forsøg til en dansk Overs. af Brev. til Gal.,
 Eph. og Philipp. 1777. 258 41.
 V. Vogt. Matth. Ev. i ny Oversætt. Prg. Christiania 84.
 **H. N. Clausen. Fortolkn. til Joh. Evang. 55. 258 39.
 **De Wette. Fortolkn. til Acta. Overs. af J. Johansen. 57.
 258 40.
 **H. N. Clausen. Fortolkn. til Romerbrevet. 63. 258 38.
 Fr. Nielsen. Haandb. i Kirkens Hist. Bd. 1 (Oldkirken). 85.
 264 14.
 Chr. H. Kalkar. Livsbill. af Guds Riges Hist. IV. 85. 264 11.
 Rimbært. Ansgars Levned. Overs. af P. A. Fenger. 85. 267 33.
 *H. N. Clausen. De chr. Hovedlærdd. 2den Udg. 45. 260 47.
 **J. P. Mynster. Om. Begr. af den chr. Dogm. 31. 266 32.
 *T. S. Rørdam. Den chr. Lære. 3dje Opl. 74. 260 46.
 F. Krarup. Om Forh. mell. det gudd. og mskl. i Christi Per-
 son (Disp.). 85. 264 13.

- H. Scharling. Chr. Sædclære. Bd. 2 (Livsgoderne). 260 40.
 — Om Begr. Livsgoder og sammes Stilling i den chr. Eth.
 Universitetsprg. 85. 235 18.
- **E. Naville. Det Onde. Overs. af de Coninck. 73. 266 36.
- **Chr. Bastholm. Den gejstl. Talekunst. 1775. 266 37.
- ** — Aandl. Taler over Christi Lidelseshist. 1800. 266 35.
- ** — Geistl. Red. über wichtige Wahrheiten der Rel. Jesu.
 1871. 266 39—40.
- **Ved Prof. H. N. Clausens Jordefærd. Taler og Sange. 77.
 266 32.
- *H. Martensen. Ved Fr. Paludan Müllers Jordefærd. 77.
 266 32.
- *J. P. Mynster. Prædikener holdte i Aarene 51—52. 53.
 265 38.
- **B. Münter. Abgekürzte Predigten. 1774. 265 44.
- *P. C. Kierkegaard. „Hver Sit“. To Foredrag over samme
 Text. Aalborg 77. 266 32.

VIII. Philosophi.

- N. J. Nørlund. Sjælelivets harmon. Udvikl. 35. 269 35.
- C. Krebs. Om Viden og Forventning (Disp.). 85. 269 32.
- F. C. Sibbern. Læren om de mensk. Føl. og Lidenskaber. 85.
 269 34.

IX. Kunst og Æsthetik.

- J. Lange. Sergel og Thorvaldsen. Med Billede. 86. 14 42.
- Worsaae. Optegn. om Rosenborg-Samlingen (1858—83). 86.
 14 33.
- P. Hessel. Digtarternes Afstamning, grafisk fremst. med for-
 klar. Text. 83. 269 32.
- F. Uldall. Sallinglands Kirker. 32 Blade med Text. Med en
 Indledn. om Nørrejylland Kirker af Granit, ved J. Helms.
 84. S.
- J. Lange. Billedkunst. 84. 14 41.

X. Rets- og Statsvidenskab.

- Ministerialtidende for 1885. 249 28.
- Lovtidende for 1885. 248 25.
- Saml. af Love etc. af alm. Interesse. H. 4. Hertil 2 Supple-
 menthefter. 84—85.
- Nationaløk. Tidsskr. for 1885. 149 23.

- V. A. Secher. Saml. af Kongens Rettertingsdomme (1605—8).
H. 6. 85.
— Om Vitterlighed og Vidnebevis i den ældre danske Proces.
I. (Disp.) 85. 233 4.
- L. Holberg. Engelsk Parlamentarisme. 84. 150 5.
- V. Thomsen. Om Fordringsrettighedens Forældelse efter dansk
og fremmed Ret (Disp.). 85. 233 3.
- J. C. Pingel. Provisoriske Love som grundlovmæssigt Magt-
middel. 85. 251 23.
— Om prov. Love og deres Anvend. ved Ordn. af Landets
Forsvar. 85. 251 23.
- E. Elberling. Statscoup og Revolutioner. 85. 251 23.
- Rambusch. Vort Værn. En Fremstill. af Forsvarssagens Ud-
viklingshist. 85. 251 23.
- Vort Forsvar. Nr. 112—138. 18 b.

XI. Opdragelse og Undervisning.

- Vor Ungdom for 1885. 242 1s.
- Om sann bildning. Prg. Fjeldst. 85.
- *J. F. Jacobs. Manuel pratique des jardins d'enfants de Fr.
Froebel. Bruxelles & Ostende 59. 242 24.
- K. Kroman. Om Maal og Midler for den højere Skoleunder-
visn. og om Muligh. af dens Sammenknytn. med den lavere.
86. 242 25.
- Norlander. Kort Redegjørelse for den svenske Gymnastik.
Kolding 85. 242 24.
- Tottmann. Skolesangen og dens Betydn. Overs. af A. Müller.
Aarh. 85. 242 24.
- A. Linde. Meddel. ang. de lærde Sk. med dertil hør. Real-
undervisn. for 1882—83. 85. 239 26.
- J. Neuberth og N. Spjeldnæs. Tabel til Udregning af Maa-
neds- og Examenshovedkarakterer. Kristiania 85. 238 7.
- Widholm. Resaberätt. Prg. Ørebro 85.
- Ruuth. Nya läropl. preuss. i högr. sk. Prg. Gefle 85.
- Drøftelse af svenske Skolespørgsm. Prg.: Lyceum för flickor og
Beskowska skolan i Stockh. samt Skolerne i Blekinge. 85.
- Skoleprg. for 1884—85 fra Aarhus, Aalborg, Viborg, Randers,
Horsens, Ribe og Odense Ird. Sk., Kolding, Veile, Frede-
ricia Lat.- og Realsk., Thisted Realsk. Do. fra Sorø, Her-
lufsh., Metropol., Nykj., Frederiksb., Roesk. Ird. Sk., Rønne
højere Realsk., fra Lyceum, Schneekloths, Hauchs og Hel-
singør Lat.- og Realsk., fra Borgerdydsk. i Kbh., fra do.

- paa Christiansh., Maribos Sk., von Westenske Inst., Haderslev Læreres Sk., Slagelse Realsk. samt Winkel-Horns og Slomanns Sk. 2 Bd. 28 3.
- Prg. fra Ranum, Skaarup og Jellinge Seminarier for 1884—85. 28 3.
- Do. fra Jellinge do. for 1882—83. 28 3.
- Prg. fra skol. å Mödruvöllum för 1883—84. 277.
- Aarsb. fra Kbh. Univ., polyt. Læreanstalt, Kommunit. for 1864—71. Bd. 2, H. 3. 94. 236 17.
- Do. do. for 1882—83. 85. 236 23.
- Regnskabsvæsen for Sorø Akademi og det lærde Skolevæsen. (1. Apr. 83 til 1. Apr. 84.) 86. 250.
- Fortegn. over Studenterne fra 1885. 238.
- A. Holck. Saml. af de for Universitetsforhold. gjæld. Retsregler. 84—85. 237 27.
- Forelæsningskatalog for Univ. for 1885. 237.
- Universitetsprg. for Eft. 84 og Foraar 85. 235.
- Prg. fra Reykjavik for 1883—84 og 84—85. 277.
- Den nye Skolebygn. og dens Indvielse. Prg. Schneekl. 85.
- Do. do. Prg. Mariboos Skr. 85.
- Michelsen. Beretn. om Holbergfesten. Prg. Sorø 85.
- Skoleprg. for 1884—85 fra følg. norske Sk.: Arendal, Aalesund, Aars og Voss', Andersens, Giertsens i Kristiania, Bergens Kath., Kristiania Kath., Drammens, Frederikshald, Hamar, Kristianssand, Kristiania Borger- og Realsk., Kristianssund, Lillehammer, Molde, Skien, Trondhjems Kath., Tromsøe, Tanks i Bergen. 276.
- Lutherfesten den 10de Novbr. 83. Prg. Kristianssand 84.
- Do. do. Prg. Skien 84.
- Do. do. Prg. Tanks Sk. 84.
- Do. do. Prg. Aars og Voss' Sk. 84.
- Skolens Studenter i de første 50 Aar. Prg. Tromsøe 84.
- Heine. Undersøg. af Elevernes Øjne. Prg. Hamar 84.
- Prg. for 1884—85 fra følg. svenske Skoler: Den Beskowska, Blekinge, Fjeldstedtska sk., Gefle, Göteborg og omligg. Sk., Hudiksvall, Hallands län og Halmstad, Hernösand och Örnsköldsvik, Helsingborg, Jönköp., Kristiansstad o. o. sk., Karlstad o. o. sk., Lunds Kath., Kalmar Stift, Lunds priv. Elementarsk., Linköp. o. o. sk., Lyceum för flickor i Stockh.. Malmö o. o. sk., Nyköp., Norrmalm o. o. sk., Norrbottens län, Norrköp. o. o. sk., Stockh. n. Elem., södra Latinlro., Katarina do., Realdo., Säter, Strengnäs o. o. sk., Sundsvall,

Skara o. o. sk., Umeå o. o. sk., Upsala o. o. sk., Venersborg o. o. sk., Visby, Vexjö o. o. sk., Wallins, Vestmanland o. o. s., Westervik, Östersund, Örebro o. o. sk. 286.

XII. Lægevidenskab.

- P. Kaarsberg. Den emmetske Ruptur (Disp.). 84. 161 38.
 E. Engelsen. Blodlegemernes Antal, Hæmoglobinmængde og Størrelse (Disp.). 84. 161 40.
 P. Dethlefsen. Den alkoholiske Eklampsi (Disp.). 85. 161 39.
 C. Langgaard. Den croupøse Pneumoni (Disp.). 85. 161 37.
 C. Lange. Om Sindsbevæg. 85. 161 35.

XIII. Matematik.

- Tidsskr. for Math. for 1885. 225 11.
 A. Eliassen. Et Stykke Algebra og Arith. Prg. Giertsens Sk. 84.
 Johanson. Tillempn. af det Abelske teoremet å kurvor. Prg. Gøt. 85.
 J. N. Schultz. Regnebog for Smaaskolen. 85. 225 41.
 — Regnebog for Elementarsk. 85. 225 42.

XIV. Naturvidenskab.

- Naturen for 1885.
 *G. Hartwig. Harmonien i Naturen. Overs. og bearb. af P. Mariager. Med Ill. 70. 222 36.
 A. Staggemeyer. Emanationen. Afhandl. om Naturkræfterne. 222 33.
 Tidsskr. for Physik og Chemi for 1885. 233 24.
 J. Thomsen. Om Molekuler og Atomer. (Universitetsprg. 84.) 235 18.
 V. Strøm. Kortfatt. Plantelære til Skolebrug. 85. 178 18.
 Grönwall. De nord. art. af Orthotrichum och Ulota. Prg. Malmø 85.
 Strandmark. Om rullstensbildn. Prg. Helsingb. 85.
 K. Prytz. Naturlæren. 85. 222 35.
 Botan. Tidsskr. Bd. 15, H. 1—3. 85.
 Rud. Mjøsegnens Flora. Prg. Hamar 84.
 C. Vogt og F. Specht. Pattedyrene. Ov. af Schøjen. H. 1—22. Christiania. 176 13.
 *Reichenbach. Die Land-, Süßwasser- und See-Conchylien. Text og Ill. Leipz. 41. 180 23.
 W. Sørensen. Om Lydorganer hos Fiske (Disp.). 84. 176 14.

- R. S. Bergh. Metamorphosen hos *Aulastoma gulo* (Disp).
85. 177 33.
Tenow. Benbyggnaden hos *Astur palumbarius*. Prg. Karlstad 85.

XV. Geografi, Topografi og Statistik.

- Geogr. Tidsskr. for 1885. H. 1—5.
Petermanns Mitth. for 1885. 170 15.
— Ergänzungsh. 78—81.
Th. Køhl. Grundtræk af den fysiske Geogr. 85. 166 31.
Engestrøm. Callistkatakomben. Prg. Halland 85.
P. Lauridsen. Vitus J. Bering og de russ. Opdag. fra 1725—
43. 85. 166 35.
K. Nyrop. Romanske Mosaiker. 85. 174 3.
*V. Schmidt. Rejse i Grækenland, Ægypten og Palæstina.
63. 166 32.
*H. Scharling. En Pilgrimsfærd i det hell. Land. 76. 166 34.
*Livingstones 2den Rejse i Sydafrika. Ov. af Wøldike. 68.
166 33.
H. Stanley. Congofloden og Grundlægg. af den frie Congo-
stat. Overs. af O. Irminger. 85. 174 4.
Stat. Tabelværk. R. 4 Litr. B Nr. 4 (Den kriminelle Retspleje
1876—80), Litr. C Nr. 4 (Arealernes Benyttelse), Litr. D
Nr. 7 a (Handel og Skibsfart), b (Ind- og Udførsel, Brænde-
vin og Roesukker). 84—85. 152 22—25.
Falbe Hansen & W. Scharling. Danmarks Statistik. B. 1,
H. 9. 86. 147 31.
Stat. Meddel. R. 3, B. 7. 148 32.
Sammendrag af stat. Oplysn. ang. Danmark. Nr. 9. 85. 148 33.
A. E. Nordenskiöld. Den andra Dicksonska Exp. till Grön-
land. Dess inre isöken och ostkust. Stockh. 85. 166 30.

B. Den naturhistoriske Samling

er i Aarets Løb bleven forøget med følgende Gjenstande:

Foræret af Discipel Hornbæk:

En Sumpskildpadde.

Kjøbte paa Statsrevisor Fischers Avktion:

Turdus musicus. Unge. Dronninglund.

Loxia pyrrhula. Han.

Ardea stellaris.

Scolopax major. Han.
 Crex pratensis. Han. Dronninglund.
 Uria troile. Slagelse.

Discipelbibliotheket.

Siden forrige Programs Udgivelse er Bibliotheket blevet forøget med følgende Bøger:

M

- 442*). Sv. Grundtvig. Knud den hellige.
 454*). C. Reinhardt. Den danske Bondestands Krønike.
 455*). L. Holberg. Jakob v. Thyboe og Den Stundesløse.
 458*). A. Ingerslev. Herodes den store.
 459*). Oehlenschläger. Hakon Jarl, hin rige kaldet.
 461*). L. Holberg. Den politiske Kandestøber og Jeppe paa Bjerget.
 504. C. Rosenberg. Den islandske Fristat.
 505. C. Collett. Mod Strømmen.
 516. A. Langsted. Konger uden Land.
 540*). M. Hammerich. Thorvaldsen og hans Kunst.
 541*). O. Vaupell. Slaget ved Slesvig.
 542*). — Slaget ved Fredericia.
 572. S. B. Thrige. Korstogene.
 582. Folkekalenderne for 1857, 64, 66, 69.
 584. Nicolaj. Min Hustru og jeg.
 585. Fra Natur og Folkeliv.
 587. J. Paulding. Sybrandt Westbrook.
 601***). Jules Verne. Ved Amazonfloden.
 603***). Fra det nordlige Amerika.
 608***). Fem Uger i Ballon.
 619***). Anton Nielsen. En Familiehistorie fra Syditalien.
 620-21. Smaastykker. I—II.
 622. Fr. Reuter. Hans Durchlaughtighed.
 641. Lorenzen. Hofdamen paa Østerholm.
 649. Skoledrenge. Af „Eu af dem“.
 651. Jonas Lie. 8 Fortællinger.
 653. V. C. S. Topsøe. Fra Amerika.
 654. P. Mariager. Magthaveren paa Rhodos.
 655. Udvalg af svenske Forfattere. Paa Dansk ved Otto Borchsenius.

*) Givet af Cand. jur. Chr. Fischer.

***) Givet af Disc. i VI Kl. R. A. Rasmussen.

657. L. Alcott. Søskendebørn.
 659. L. Bersier. Fangen paa St. Michel.
 660. V. Hansen. Skizzer og Fortællinger.
 661. M. V. Brun. Fra min Ungdom og Manddom.
 662. G. Ebers. Serapis.
 663. J. Verne. Sydstjernen.
 664. V. Bergsøe. Fra gamle Dage.
 665. Rosenkilde. Anders Tikjøb.
 666-67. Erik Bøgh. Jonas Tværmoses Ærgrelser.
 668. Carit Etlar. I Stormvejr.
 669. Tseng Ki Tong. Kina og Kineserne. Oversat.

Indtægten har i 1885 været:

	<i>ℳ</i>	<i>Ør</i>
Overskud fra Skovturen 1885	3	72
Kontingenter for 1ste Halvaar 1885	44	"
Do. - 2det do. —	42	35
Solgte Kataloger	3	40
	<hr/>	
	93	47

Udgiften har i 1885 været:

Betalt Bogbinderen d. $\frac{6}{6}$ 85	17	55
— — d. $\frac{4}{2}$ 86	10	35
— Boghandleren d. $\frac{13}{12}$ 85	24	60
— — d. $\frac{1}{5}$ 86	30	50
Cooper. Prairien (halv Pris)	1	75
Dækket Underballance for 1884	11	38
	<hr/>	
	96	13

Underskudet for 1885 er altsaa 2 *ℳ* 66 *Ør*.

Afgangs- og Aarsprøver for Aaret 1886.

A. Den lærde Skole.

I. Skriftlige, ikke offentlige Prøver.

Onsdagen den 16de Juni.

Kl. 8—12.	VI. Dansk Stil (bunden Opg.).	Kf. Kf. H. Kf.
	V og IV R. Dansk Stil.	H. A. A. H.
	IV st. Dansk Stil.	S. H. L. K.
- 8—11.	III. Dansk Stil.	L. B. B.
- 4—8.	VI. Oversættelse fra Latin.	M. K.
	V og IV R. Oversættelse fra	
	Latin og Arithm.	L. S.
	IV st. Arithm.	Kg. Kf.
- 4—7.	III. Arithm.	B.

Torsdagen den 17de Juni.

Kl. 8—12.	VI. Fransk Stil.	H. A. A. H.
	V og IV R. Fransk Stil og Geom.	K. K. L. Kg.
	IV st. Geom.	M. Kg. Kf. S.
- 8—11.	III. Geom.	L. B. M.
- 4—8.	VI. Dansk Stil (fri Opgave).	A. Kf.
	V og VI R. Dansk Stil og Regning.	L. K.
	IV st. Latinsk Stil.	M. S.
	III st. og III R. Latinsk Stil og	
	Regning.	Kg.

Fredagen den 18de Juni.

Kl. 8—12.	IV R. Engelsk Stil. }	H. S. H. M.
- 8—11.	III R. Engelsk Stil. }	

Torsdagen den 1ste Juli.

Kl. 8—11.	II. Dansk Stil.	B.
- 2—5.	I st. og I R. Dansk Stil.	Kf. S.
- 8.	I st. & R. Tavleregning.	Kg. H. A.
- 9 ^{1/2} .	I st. & R. Arithmetik (paa Tavler).	H. Kg. L.
- 2.	II. Arithmetik (paa Tavler).	L. H. Kg.
- 4.	II. Tavleregning.	L. H. A.

II. Mundtlige, offentlige Prøver.

Foruden Undervisningsinspektøren, Prof., Dr. phil. E. Holm, der selv deltager i Bedømmelsen af Latin og Historie i VI og Tysk i IV R., ere følgende Herrer beskikkede som Censorer.

1. Dr. phil. Crone: Naturlære i VI.
2. Overlærer B. Hoff: Dansk og Oldnordisk i VI, Latin i IV st.
3. Adjunkt Jacobæus: Græsk i VI.

Desuden vise følgende Herrer Skolen den Velvilje at deltage i Bedømmelsen:

1. Læge E. Hansen: Naturhistorie i IV og II.
2. Cand. polyt. Høst: Naturlære i V og IV R.
3. Overlærer Mørch: Græsk og Historie i V, Fransk, Historie og Geografi i IV, Græsk i IV st.
4. Premierlieutenant Rømeling: Arithmetik og Geometri i IV og III, Geometri i II.

Tirsdagen den 29de Juni.

Kl. 8.	VI. (i Nr. 11). Dansk og Oldnordisk.
- 4.	IV. (i Nr. 11). Latin.

Torsdagen den 1ste Juli.

Kl. 8.	VI. (i Nr. 11). Fransk.	M. G. —
- 4.	VI. (i Nr. 11). Engelsk.	B. M. —

Fredagen den 2den Juli

i Nr. 2:		i Nr. 4:	
Kl. 11.	II R. Engelsk. B. M. Kg.	Kl. 8.	II st. Latin. A. M. Kf.
- 2.	V. Græsk. Kf. G. —	- 11.	I st. Geogr. K. H. Kf.
- 3.	I R. Engelsk. B. M. Kg.	- 2.	III. Relig. Kg. B. S.
i Nr. 11:			
Kl. 8.	IV. Historie. L. S. —		
- 5.	VI a. Naturlære. H. L. —		

Lørdagen den 3die Juli

i Nr. 2:		i Nr. 4:	
Kl. 8.	VI b. Naturlære. H. L. —	Kl. 8.	V. Dansk. S. K. B.
- 2.	IV. Fransk. M. A. —	- 9 ^{1/2} .	I st. Relig. } Kg. B. S.
i Nr. 11:		- 11.	I R. Relig. }
- 8.	VI a. Græsk. } G. Kf. —	- 2.	II. Naturh. K. Kg. —
- 4.	VI b. Græsk. }	- 4 ^{1/2} .	III. Dansk. Kg. K. S.

Mandagen den 5te Juli

i Nr. 2:		i Nr. 4:	
Kl. 8.	V. Oldnord. Kf. A. G.	Kl. 8.	III. Naturh. K. Kg. H.
- 9.	III st. Latin. A. Kf. G.	- 10.	II. Fransk. M. K. B.
- 2.	IV. Naturhist. K. L. —	- 2.	I R. Dansk. Kg. B. Kf.
		- 4.	I st. Dansk. B. Kf. Kg.
i Nr. 11:			
Kl. 8.	VI. Hist. L. S. —		
- 4.	VI a. Latin. G. A. —		

Tirsdagen den 6te Juli

i Nr. 2:		i Nr. 4:	
Kl. 8.	III. Arithm. H. L. —	Kl. 8.	V. Engelsk. B. M. Kg.
- 11.	I st. Hist. L. H. Kf.	- 9.	IIIR. Engelsk. B. M. Kg.
- 2.	IV st. Tysk. M. B. S.	- 11.	II. Religion. Kg. B. S.
- 4.	IV R. Tysk. M. B. —	- 2.	III st. Græsk. Kf. A. G.
		- 5.	I R. Geogr. K. H. Kf.
i Nr. 11:			
Kl. 8.	VI b. Latin. G. A. —		

Onsdagen den 7de Juli

i Nr. 2:		i Nr. 4:	
Kl. 10.	I st. Latin. S. A. G.	Kl. 8.	III. Geom. H. L. —
- 2.	IV. Geografi. K. A. —	- 11.	I R. Fransk. Kg. M. H.
		- 2.	II. Geom. L. H. —

Torsdagen den 8de Juli

i Nr. 2:		i Nr. 4:	
Kl. 8.	V. Fransk. M. A. G.	Kl. 8.	III R. Naturl. L. K. H.
- 10.	IV st. Græsk. Kf. G. —	- 10.	I R. Tysk. S. M. B.
- 2.	III. Tysk. S. M. B.	- 2.	I st. Naturh. K. L. Kg.
		- 4.	II. Geogr. K. H. Kg.
i Nr. 11:			
Kl. 10.	IV R. Naturlære	L. H.	—

Fredagen den 9de Juli

i Nr. 2:		i Nr. 4:	
Kl. 8.	V. Hist. L. S. —	Kl. 8.	III. Fransk. M. K. A.
- 10.	II. Hist. Kf. A. S.	- 11.	I R. Naturh. K. M. Kg.
- 2.	IV. Arithm. H. L. —	- 2.	I st. Fransk. M. K. G.

Lørdagen den 10de Juli

i Nr. 2:		i Nr. 4:	
Kl. 8.	III. Geogr. K. A. H.	Kl. 8.	I R. Hist. Kf. S. Kg.
- 10.	V. Naturl. H. K. —	- 10.	I st. Tysk. S. M. B.
- 2.	IV. Geom. H. L. —	- 2.	II. Tysk. S. M. B.
- 5.	V. Latin. G. A. Kf.		

Mandagen den 12te Juli

i Nr. 2:		i Nr. 4:	
Kl. 8.	III. Historie. L. S. Kf.	Kl. 8.	II. Dansk. Kg. K. B.
- 2.	IV R. Dansk. Kf. K. Kg.		
- 5.	IV. R. Engelsk. B. M. Kg.		

B. Forberedelsesskolen.

Mandagen den 5te Juli.

Kl. 8.	II. Dansk Stil. Ad.	Kl. 1 ¹ / ₂ .	II. Regning. A. Ad.
- 10.	III. Regning. H. Kg.	- 4.	III. Dansk Stil. Ad.

Tirsdagen den 6te Juli.

Kl. 10.	II. Religion. Ad. Ml.	Kl. 2.	III. Naturhist. K. H.
---------	-----------------------	--------	-----------------------

Onsdagen den 7de Juli.

Kl. 8.	III. Geografi. Ad. K.	Kl. 2.	II. Dansk. Ml. G.
--------	-----------------------	--------	-------------------

Torsdagen den 8de Juli.

Kl. 10. III. Fransk. A. Kg. | Kl. 1 $\frac{1}{2}$. II. Tysk. G. H.

Fredagen den 9de Juli.

Kl. 8. III. Religion. Ad. Kg.		Kl. 3. I. Tysk. S. Ad.
- 10. I. Dansk. Ad. Ml.		- 4. II. Historie. Ml. G.
- 2. I. Diktat. A.		

Lørdagen den 10de Juli.

Kl. 10. III. Historie. Ml. Kf.		Kl. 10. I. Geografi. A. Ad.
- 2. III. Dansk. G. Kg.		- 2. I. Religion. Ad. Ml.

Mandagen den 12te Juli.

Kl. 9. I. Regning. Ad. A.		Kl. 11. III. Tysk. G. S.
- 10 $\frac{1}{2}$. II. Geografi. Ad. A.		- 2. I. Historie. S. Ad.

Tirsdagen den 13de Juli.

Kl. 8. Optagelsesprøve til begge Skoler.
- 2. Lærermøde (med Halvaarscensur).

Onsdagen den 14de Juli

Kl. 10 bekendtgjøres Prøvernes Udfald, hvorefter Sommerferien tager sin Begyndelse.

Torsdagen den 19de Avgust

Kl. 2 begynder det ny Skoleaar.

Til at overvære Skolens mundtlige Prøver og Offentliggjørelsen af Udfaldet indbydes Disciplenes Forældre og Værger samt enhver, der har Interesse for Skolens Virksomhed.

Randers lærde Skole, den 16de Juni 1886.

H. M. Gemzøe.

